

METRAŠTIS
1995-1998

SRBIA
BAJINA
1998

Vilniaus vidurinės mokyklos
„Lietuviai namai“

Metrastis

1996

1995/1996 m.m.

Mes, kaip paukščiai, į
Lietuvą grįžtam...

МЕЖНАЦИОНАЛЬНЫЕ СВЯЗИ

ЛИТОВСКИЙ ДОМ ПРИГЛАШАЕТ

В июле 1996 года в Литовской Республике проходил IV съезд литовцев Сибири, участником которого был и автор этих строк. На съезде поднимались вопросы, стоящие перед литовцами, проживающими не только в Сибири, но и вообще вне исторической родины.

Особо остро звучала потребность сохранения национально-культурной самобытности и изучения литовского языка, так как им владеет только старшее поколение литовцев, проживающее в Сибири.

Правительство Литовской Республики этим моментам уделяет особое внимание. Так, в 1991 году в Вильнюсе была открыта средняя школа, которая получила название "Литовский дом", чем она поистине и является для обучающихся там детей. В этой школе занимаются дети литовского происхождения либо имеющие в своем происхождении литовские корни, проживающие вне республики.

В "Литовский дом" принимаются

с 1-го по 10-й класс дети в возрасте от 7 до 17 лет. Обучение осуществляется с 1-го по 12-й класс при шестидневной учебной неделе. Содержание ребят в школе (кроме одежды и обуви) берет на себя государство. Дети проживают в благоустроенном общежитии (по два человека в комнате). Оно соединено теплым переходом со светлой, просторной столовой, где кормят воспитанников пять раз в сутки. В одном дворе размещается и сама школа — трехэтажное здание с большими светлыми классами, со спортивным и конференц-залом.

Учебные группы комплектуются таким образом, чтобы максимально использовать действующую систему обучения, то есть вместе могут обучаться до 15 учеников. Если в классе 15 человек и более, то их делят на две группы.

В прошедшем учебном году выпускных классов было два, в них были и дети из Красноярска и

Красноярского края. Они успешно закончили школу и теперь поступают в высшие учебные заведения республики.

Для поступления в "Литовский дом" необходимо написать заявление, приложить копию свидетельства о рождении, справку из школы, в которой обучался, и медицинскую справку или медицинскую учетную карту. Документы принимаются до 15 августа, начало занятий — 1 сентября. Окончившим 12 классов выдается аттестат о среднем образовании, по которому при желании можно поступить и в любое высшее учебное заведение России.

Более подробную информацию о школе вы можете получить в красноярском обществе литовской культуры "Литваника" по телефонам 22-41-35, 22-32-78.

Антанас РАСЮЛИС,
член правления
общества "Литваника".

Susirinkom iš tolimo krašto:
Nuo Altajaus, Seinu, Vorkutos,
Kad išmoktume protėvių rašto,
Pasisemtume jų doros.

Mes, kaip paukščiai, į Lietuvą grįžtam.

Mums aukščiausias nurodo kelius
Bėgių žemė vaikus atpažįsta,
Lietuvaiečių čia namas jaukus.

Namų šilumą jaučiam kasdieną,
Pedagogai - kaip tėtis, mama.

Jie mus myli visus ir kiekvieną,
Nevilties apsupty - atrama.

J. Matačiūnas
(trijų mokyklos auklėtinių,
atvykusių iš Altajaus krašto, šėnelis,
tremtinys ir politinis kalinys)

Šeiminkai sako, jog jų mokyklos emblema simbolizuoja - j lietuvišką pastogę suskrido šviestis savi "paukščiukai".

ALOYZAS BAKŠYS
Vilniaus vidurinės mokyklos "Lietuvių namai" direktoriaus pavaduotojas

Už tėvynės sienų įvairių likimų nublokštų lietuvių palikuonys mokosi Vilniaus vidurinėje mokykloje "Lietuvių namai". Čia jie gilina si lietuvių kalbą, kitus bendrojo lavinimo dalykus, kiek galima išsamiau susipažįsta su tautos kultūra, istorija, geografija. Pavasarį mokykla baigė penktuosius mokslo metus, tačiau šis pirmasis kuklus jubiliejus bus paminėtas, kai auklėtiniai vėl sugrįš į klases.

Penktieji mokslo metai gana sėkmingi buvo devintokams. Visi jie gavo mažuosius

Gimusiųjų tremtyje lietuviška pastogė

Vilniaus vidurinė mokykla "Lietuvių namai", pavasarį sėkmingai baigusi mokslo metus, praturtėjusi naujų tradicijų, rengiasi minėti penktąsias gyvavimo metines

brandos atestatus. Keturi devintokai egzaminus išlaikė gerai ir labai gerai pažymiais. Visi baigusieji žada toliau mokytis dešimtoje klasėje.

Brandos egzaminus laikė ir atestatus gavo dvylika abiturientų, iš jų vienas - su pagyrimu. "Lietuvių namuose" mokėsi septyni jaunuoliai iš įvairių Rusijos vietovių (Buriatijos, Kalugos, Krasnojarsko, Magadano, Maskvos), po vieną - iš Azerbaidžano, Latvijos, Lenkijos, Tadžikistano ir Ukrainos. Vienuolika buvusių abiturientų rengiasi studijuoti Lietuvos aukštosiose arba aukštesniosiose mokyklose, viena mėgina - Kijeve (Ukraina), kur gyvena tėvai. Rugsėjo pirmąją sužinojome, jog visi stojusieji tapo studentais.

Iš 136 mokinių 129 sėkmingai baigė mokslo metus ir buvo perkelti į aukštesnes klases. Septyniems mokiniams buvo skirti papildomi darbai vasarą. Bet ir jie neblo-

gai su užduotimis susidorojo.

Mokiniai mokosi trijų aukštųjų pastate, gyvena šalia esančiame bendrabutyje, kuriame įrengta valgykla. Visas kompleksas stūkso kalvotoje teritorijoje, kurioje yra sporto aikštė, senas sodas. Mokyklą išlaiko valstybė, bet dėl sunkios ekonominės šalies padėties biudžeto skiriamų lėšų užtenka tik minimaliai jos veiklai.

Mokykla nuolat jaučia išeivijos lietuvių dėmesį bei paramą. Negali nepaminėti torontietės A. Stepaitienės pastangų ir rūpesčio padėti mūsų moksleiviams. Tremtinių palikuonys paramos sulaukia iš Tremtinių grįžimo fondo valdybos. Jos pirmininkas V. Cinauskas jau tapo visiškai savas. Padeda ir Maltos ordinas. "Lietuvių namams" taip pat aukojo Kanadoje gyvenantys A. Bražys, dr. M.J. Uleckai, H. Stepaitis, B.J. Tamulioniai, J.K. Žabai, S.V. Vaitkai, B. Stundžia. Šie žmonės prisidėjo, kad tremtinių pa-

Si mokykla visada sulaukia daug svečių. Su auklėtiniais bendravo ir poetas Bernardas Brazdžionis, aktorius Laimonas Noreika. ARMINO ŠERLINSKO nuotraukos

likuonys galėtų pažinti prosenelių žemės grožį, geriau išmokyti lietuvių kalbą. Atsiranda ir gamybininkų rėmėjų.

Jau puoselėjame nemaža tradicijų, kurių kas metai daugėja. Mokiniai kartu su mokyklos darbuotojais, atvykusiais tėveliais valgo šv. Kūčių vakarienę, pokštauja per Užgavėnes, kelia sąmyšį Melagių dieną.

Per didžiąsias iškilmes pagerbiame prieš ketverius metus pašventintą mokyklos vėliavą. Pagal mokinių tarybos nutarimą prie jos prisiekia naujai įstojusieji, ją bučiuoja abiturientai, atsisveikindami su mokykla, pedagogais per brandos atestatų įteikimo aktą. Atminimui jie gauna vėliavos spalvų gairėlę.

Mokykla turi ženkliuką, kuriuo apdovanojami mokyklos mokiniai, sėkmingai baigę vieną klasę, pradedant penktąja. Taip pat apdovanojami ir vienus metus mokykloje dirbę pe-

dagogai. Ženkliukas įteikiamas vieną kartą.

Jaudinančių renginių būna pavasarį. Ir bene pats išpūdingiausias iš jų - paskutinio skambučio šventė. O pats didžiausias renginys - mokslo metų pabaigos aktas. Po oficialių mokslo metų rezultatų paskelbimo, apdovanojimų sveikinimo kalbų "atsiskaito" mokyklos meno būreliai - dainininkai, įvairūs chorai, ansambliai, šokėjai, deklamatoriai. Organizuojamos ir mokinių darbų parodos. Jos ypač malonios tėveliams - beveik visi pamato savo atžalų darbus. Mūsų renginiuose visuomet būna garbingų svečių.

"Lietuvių namų" mokykloje pirmieji mokslo metai prasidėjo 1990 m. spalio 1d. Tad šiemet, rudenį minėsime penkerių darbo metų sukaktį. Šiam, nors ir nedideliame jubiliejui, mokykla jau rengiasi. Rugsėjo 25-30 d. mokykloje organizuojama sukakties sa-

vaitė, kurios metu veiks mokinių darbų, mokyklos istorijos parodos, vyks prisiminimų popietės. Pavasarį mokyklos gimtadienis buvo savotiškai paminėtas. Mokiniai dalyvavo rašinio apie kovas už Lietuvos nepriklausomybę konkurse. Auklėtiniai aktyvūs buvo ir per "Genio" žurnalo redakcijos surengtą piešinio, ir per Tremtinių grįžimo fondo valdybos organizuotą skaitovų konkursus. Nustatyti geriausieji. Nugalėtojai bus pagerbti vieną sukakties savaitės vakarą.

Sukakties paminėjimas baigsis iškilmingu mokyklos mokinių, pedagogų, visų darbuotojų susirinkimu. Į šventę pakviesta nemažai svečių. Lauksime ir mielai sutiksime kiekvieną tautietį, kuris tomis dienomis lankysis Vilniuje. Svečiams siūlysiame pasirašyti sukakties knygoje.

Tokia bus šeštųjų mokyklos mokslo metų pradžia.

Lietuvių namų auklėtiniai prie Kūčių stalo.

"Dienā" 1995 rugsėjo 4 d.

Vaike, pajusk, kas esi...

Ketvirtokas Povilas iš Chabarovsko

Saulė MARKEVIČIŪTĖ

Nepaprastas tasai sostinės Dzūkų gatvės 43-iasis namas.

Apie šios tam tikra prasme likimo suburtos ir šeštuosius įpusėjusios šeimos - vidurinės mokyklos "Lietuvių namai" - kasdienybę neprogisdomis, nejubilijinėmis mintimis dalijasi direktorius Alfonsas Rudys ir jo pavaduotojai Apolonija Visockytė, Aloyzas Bakšys, Vincetas Liutkus.

Dabar čia nuolat gyvena ir mokosi apie 160 įvairaus amžiaus vaikų, jaunuolių. Pradėta "gyventi" surinkus 50. Čionai pakliūti tėra viena sąlyga: bent vienas iš tėvų turi būti lietuvis ir gyventi ne Lietuvoje.

Čia dėstomi visi bendrieji vidurinės mokyklos dalykai (baigusieji gauna "normalų" brandos atestatą) ir - sustiprinta lietuvių kalba.

Išleistos jau 4 abiturientų laidos. Iš mokyklą baigusiu 42 abiturientų Lietuvą paliko penki. Iš 86 moksleivių, atsakiusių į ne-

seniai išplatintą anketą "Ar noriu gyventi Lietuvoje?", tik vienas norėtų išvykti.

Į "Lietuvių namus" atvykusių vaikų gyvenimo istorijos įvairios kaip ir vardai, pavardės, veidoliai. Čia jų niekas neskirsto - vaikai kaip vaikai, nesvarbu, tamsesnio gymio ar akelės siauros, nes vienintelis pedagogų tikslas - bent jau supažindinti juos su Lietuva, jos dvasia, kultūra. "Vieni atvykę supranta ir net neblogai kalba (daugiau tie, kurių motinos lietuvis), kiti, būna, kai sakai "labai diena", žiūri: "Što takoje?"

Čia nėra mamos, tėtės. Itin sunkūs pirmieji pora mėnesių. Visiems - ir pedagogams, aiškintiems dėstomą dalyką kelio mis kalbomis, ir vaikams. A. Bakšio įsitikinimu, jų mokyklos vaikai turi būti savotiškai tvirto charakterio, ypač mažiausieji. Gimtuosiuose namuose palikti artimieji, įprasta butis ar pagaliau šuniukas anapus kiemo vartelių... Ilgesys!

Iš mokykloje dirbančių bene 30 pedagogų kas nors vis tiek ry-

tą vakarą globos nostalgijos kamuojamus pradinukus. Naktį bendrabutyje budi, rytą pakelia, kaseles supina, palydi į pamokas, pasitinka, priglaudžia liūdesio minutę. Pedagogai ir vaikai dažniausiai čia vieni kitus vardais vadina.

Daugiausia tėvai, nusprendę kada nors ir patys persikelti į Lietuvą, leidžia čia savo atžalas tarsi pratindami prie jos. Tačiau būna, kad vaikas ima ir neištvėria. Ypač Sibire augęs lietuvis. Nebegali daugiau, jam čia ankšta! Kai Antanas S. pasiilgo kedrų, jį išleido namo... Nuraminęs širdį, pamąstęs grįžo. Dabar jis - Vytauto Didžiojo universiteto ketvirtakursiis.

Moksleiviai gyvena po vieną du kambaryje. Vyresnieji gali laisvalaikį, pasirašę specialioje knygoje, išieiti į miestą, parduotuvę, pasimatymą.

"Lietuvių namuose" nebūtinai mokomasi nuo pirmos iki paskutinės klasės. Keliems jaunuoliams, tarp jų ir pusiau serbei Brankai Vučkovič, su broliu Jozo atvykusiais iš Kipro, o Bagdade baigusiais vidurinę anglų mokyklą, suteikta galimybė šioje vidurinėje lankyti 13-ąją klasę. Tryliktojų tikslai konkretūs: gerai išmokti kalbą, rengtis stoti į aukštąsias Lietuvos mokyklas. Bent kartą per metus stengiamasi vaikus išleisti namo. Mokyklą visiškai finansuoja Švietimo ministerija, remia Tremtinių fondas.

Sausio 6-ąją

Lietuvoj žiema. Šilutės autobusų stotyje aš ir mano lietuviukė, Lietuvių namų vidurinės mokyklos penktokė Viktorija. Sniegas drimba dideliais puriais kašniais ant kepurės, lipdo akis, drėkina lūpas. Viktorija tupinėja aplink, savo mažu delniuku gina mane nuo sniego... Man gera. Įsivaizduoju daug tokių stotelių ir už Lietuvos ribų, o jose stovi lietuviukai, kurie po žiemos atostogų skuba į Vilnių, į Lietuvių namus, prie kaitraus židinio, prie kurio sušyla netgi ir visai sužvarbusi lietuvių vaiko širdis. Kas skuba vienas, kas lydintis mamos, kas mokytojos...

Kalbuosi su savo buvusiu mokinuku:

- Viktorija, anąsyk sakei, kad labai pasiilgai mamos, net verkei. Kaip dabar, ar noriai važiuoji į Vilnių?

- Noriu ten mokytis: mano pažymiai geri, mokytojai nešaukia ant mūsų. Labai patinka direktorius, labai gera auklėtoja.

- O mama?

- Mamos pasiilgsiu. Vilniuje mažiau laisvės. Jasnoje laksčiau, kur norėjau, o Vilniuje nelaidžia citi, kur nori. Priprasiu prie tokios tvarkos.

- Ką veikei per žiemos atostogas?

- Čiuzinėju nuo kalnų, ant ledo, net kojas

skauda. Dar mokiau savo namo kaimynę Mašą lietuviškų raidžių. Ji irgi norėtų mokytis Vilniuje.

- Kuo tu norėtum būti?

- Duonos ar tortų keptėja. O gal, kaip teta, zootechnike.

- O mokytoja ne?

- Jei būčiau mokytoja, mokyčiau vaikus,, kad jie nebūtų gobšūs - nenorėtų daug pinigų turėti, kad mergaitės nesidažytų, kad nė vienas nerūkytų ir negertų. Aš pati niekada nerūkyčiau ir negerčiau.

- Apie ką tu dabar galvoji?

- Apie savo kambario draugę Alioną. Ji gal bus jau grįžusi iš namų...

- Ji gera draugė?

- Labai. Kai aš pasiilgstu namų ir noriu verkti ar verkiu, ji mane ramina, sugalvoja įvairių žaidimų. Ji geriau supranta matematiką, tai man padeda, o aš jau pamokau lietuvių kalbos.

- Kokia kalba abi kalbatės?

- Aš jai sakau - kalbėkime lietuviškai. Kalbam, kalbam, o žiūrėk, ji ir nepajunta, kaip pradeda rusiškai...

Viktorija lanko choro repeticijas, svajoja apie krepšinį.

Ne, negaila nemiegotos nakties, nebaisus ir šaltas kambarys Jasnoje. Nes yra prasmė! O tai svarbiausia.

Mokytoja Vanda Vasiliauskienė
Kalinigrado sritis Slavsko rajonas, Jasnoje

Tremtinių vaikaičiai

1996 m. 8/12, 19 d. „Draugas“

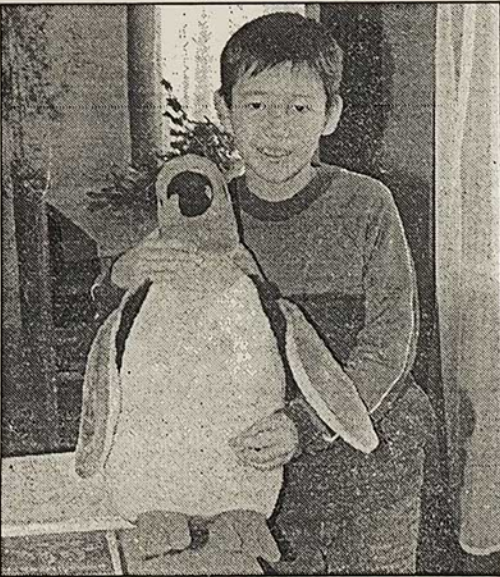
Teko proga aplankyti „Lietuvos namus“, kurie yra Vilniuje, Dzūkų g. 43. Ten mokosi 157 berniukai ir mergaitės iš įvairių buvusios sovietijos sričių. Tai lietuvių tremtinių vaikaičiai iš Tomsko, Irkucko, Uzbekistano, Gruzijos, Moldovos, Kazachstan, Maskvos, Petrapilio ir t.t. Jie atvyksta, siunčiami ten gyvenančių tėvų. Daugiausia jie atvyksta, nemokėdami lietuvių kalbos, nes yra kilę iš mišrių šeimų. Bet, čia pabuvę apie metus, jie jau kalba, rašo ir skaito lietuviškai, mokosi lietuvių kalba. Buvo labai įdomu stebėti jaunuolius ir jaunuoles, kurie, būdami iš mišrių šeimų, savyje turi daug gruziniškų, korėjietiškų ir mongoliškų bruožų, bet jie su tokiu malonumu skaito savo parašytus eilėraščius bei apysakas gražia lietuvių kalba ir didžiujasi, būdami lietuviai. Tikrai seneliai tremtiniai iš Lietuvos sugebėjo perduoti jiems per savo vaikus savo tėvynės meilę!

Šiuose „Lietuvos Namuose“ veikia gimnazija nuo I – XII klasės. Vaikai gyvena bendrabučiuose, yra gerai aprūpinti ir prižiūrėti. Labai retas kuris iš jų gali grįžti namo atostogų metu, nes kelionė būtų per brangi, dėl to vasaras praleidžia Lietuvoje pas gimines ar pas kitus geros valios žmones. Tenka pastebėti, kad daug nuoširdaus pasiaukojimo šių jaunuolių globai parodo jų mokytojai ir mokyklos administracija. Be abejo, ir L.R. Švietimo ministerija skiria šiai gimnazijai palyginti daugiau lėšų.

Šie Sibiro tremtinių palikuonys gali praleisti kiek laiko ir mokytis Lietuvoje, bet jų tėvai ar seneliai to padaryti negali. Jiems į Lietuvą grįžti trukdo Lietuvos imigracijos biurokratija, o, be to, jiems yra labai sunku gauti butus ir rasti darbą Lietuvoje. Juos globoja tremtinių grįžimo fondas, kuris yra šiek tiek remiamas Lietuvos vyriausybės ir kai kurių užsienio lietuvių, bet lėšų jiems toli gražu neužtenka. *V. B. Vasiliauskienė*

Dainiaus Labučio nuotr.

Antrokas Eugenijus iš Kazachstan

Pirmokas Tristanas iš Gruzijos

RUGSĖJO 25-29 - MOKYKLOS PENKERIŲ
DARBO METŲ SUKAKTUVIŲ RENGINIŲ
SAVAITĖ

- RUGSĖJO 25 d. 17 val. - PARODOS ATIDARYMAS (I aukšto foje)
RUGSĖJO 26 d. 17 val. - KONKURSU LAUREATŲ VAKARAS (aktų salėje)
RUGSĖJO 27 d. 17 val. - MOKYKLOS 5 METŲ ISTORIJA VIDEO-IR FOTO-
MEDŽIAGOJE (aktų salėje)
RUGSĖJO 28 d. 16 val. - GĖLIŲ PADĖJIMAS ANT LAISVĖS GYNĖJŲ KAPŲ
(Antakalnio kapinėse)
18 val. - KREPŠINIO VARŽYBOS TARP BUVUSIŲ ABITU-
RIENTŲ IR MOKINIŲ KOMANDŲ (sporto salėje)
RUGSĖJO 29 d. 17 val. - PRISIMINIMŲ POPIETĖ (aktų salėje)
19 val. - ŠVENTOS MĪŠIOS IR SUKAKTUVIŲ JUOSTOS
PRIE MOKYKLOS VĒLIAVOS PAŠVENTINIMAS
(Visų šventųjų bažnyčioje)
RUGSĖJO 30 d. 12 val. - IŠKILMINGAS SUSIRINKIMAS (aktų salėje)

KVIEČIAME DALYVAUTI!

Mokyklos 5 metų sukakčiai artėjant

1990 m. spalio 1 d. tuometinis Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys vienoje Vilniaus mokyklos salėje susirinkusių mokinių, jų tėvėlių ir pedagogų akivaizdoje ant specialiai tam pastatytos mokyklinės lentos kreida užrašė „Lietuvių namai“. Taip buvo paskelbta, kad pradeda pirmuosius mokslo metus nauja mokykla, skirta lietuvių kilmės vaikams, gyvenantiems ne Lietuvoje. Šį rudenį nuo to laiko sukaks penkeri metai. Mokykla ruošiasi tai iškilmingai paminėti.

Per penkerių metų laikotarpį mokinių skaičius padvigubėjo. Keturiasdešimt dviems įteikti brandos atestatai, jų tarpe dvylika juos gavo šįmet. Anksčiau laidų abiturientų dauguma sėkmingai mokosi aukštosiose bei aukštesniosiose mokyklose. Beveik visi - Lietuvos. Tas džiugina mokyklos pedagogus, padėjusius užsienio lietuvių palikuonims grįžti į Lietuvą.

Mokykla turi savo atributiką: vėliavą, emblemą, ženkliuką. Nemažai tradicijų, kurių kas metai daugėja. Viena iš jų - mokyklos gimtadienio šventė. Ji pažymima spalio 1-ąją. Šiai dienai šiemet ruošiamės iš anksto. Tuo rūpinasi iš anksto sudaryta komisija.

Jubiliejui, nors ir mažam, bus skirta visa savaitė nuo rugsėjo 25 d. Jos metu kiekvieną dieną mokykloje vyks koks nors renginys. Veiks mokinių darbų bei mokyklos istorijos paroda. Praėjusį pavasarį mokykla kartu su laikraščio „Lietuvos aidas“ redakcija paskelbė mokinių rašinio apie kovas už Lietuvos nepriklausomybę, su

žurnalo „Genys“ redakcija - piešinio, su Tremtinių grįžimo fondo valdyba - skaitovų konkursus, skirtus mokyklos penkmečiui. Išaiškinti nugalėtojai. Jie bus pagerbti laureatų vakare vieną jubiliejaus savaitės dieną.

Minėjimo kulminacija - iškilmingas mokyklos mokinių, pedagogų, kitų darbuotųjų susirinkimas rugsėjo 30-tąją. Lauksime į jį atvyksiančių gausaus būrio svečių. Maloniai sutiksime į jį užsukusį Lietuvoje besilankantį užsienio lietuvių ir be atskiro kvietimo. Svečiai galės palikti įrašus Jubiliejaus knygoje.

Įvairūs likimai išblaškė po pasaulį Lietuvos vaikus. Atsikūrusi Nepriklausoma Tėvynė kviečia savo vaikus pasinaudoti galimybe grįžti į tėvų ar protėvių žemę. Mokykloje mokosi daugiausia vaikai iš Rytų (buvusios Sovietų Sąjungos, Lenkijos). Tačiau dar ne visus ten gyvenančius lietuvius pasiekia informacija apie mūsų mokyklą. Taigi, šio pirmojo, nors ir kuklaus, jubiliejaus tikslas - ne tik pasidžiaugti nuveikta veikla, bet ir pagarsinti apie tokios mokyklos istaigos egzistavimą, pakviesti lietuvių kilmės jaunimą giliau pažinti Lietuvos kultūrą, išmokyti kalbą.

Mokyklai nuolat dėmesį skiria Respublikos vadovaujančios istaigos, organizacijos, dažnai lankosi išeivijos lietuviai, padeda moraliai ir materialiai. Už tai jiems esame nuoširdžiai dėkingi.

Būdami pilni entuziazmo, esame optimistai ir tikime viltimi, jog visų lietuvių pastangomis Lietuva suklestės.

Aloyzas Bakšys

Parodų atidarymo

akimirkos

Freskos autoriai

Direktorius su
pavadootoja A. Visockytė
su svečiais

„Genio“ vyr. redaktoriaus pavadootojas
J. Krisciūnas

Skelbiami mokyklės laureatai

V. Cinauskas įteikia knygas rašikiojo
skaitymo konkurso nugalėtojams

Rašiniai kaip lietuviybės paliudijimas, kaip apreiškimai

Aldona Žvirblytė

Vilniaus vidurinė mokykla *Lietuvių namai* šeštadienį iškilmingai šventė penkerių metų sukaktį. Prieš penkerius metus jaunas kaip ir pati Lietuvos nepriklausomybė

Pirmai lankydamasis šioje puikių pedagogų ("mokytojas turi šypsotis, - aiškino mokyklos direktorius Alfonsas Rudys, - irzlumą, blogą nuotaiką turi palikti už durų"), linksmy vaikų šeimoje, "Lietuvos aidą" redaktorius Saulius Šaltenis sutarė su vaikais, kad jie parašys savo tėvų, senelių ir savo gyvenimo pasakojimus kaip neatskiriama dalį brangios ir daug vargo patyrusios tėvynės Lietuvos istorijos. *Lietuvių namų* šventės proga "Lietuvos aidas" apdovanojo rašinių konkurso laureatus. S.Šaltenis kalbėjo: "Šitie vaikų rašiniai - tai jaudinantis lietuviybės paliudijimas, savotiški apreiškimai, kaip šventųjų gyvenime. Kaip miegojusi siela krusteli, atsiveria Dievui, taip

da. Elena Ragojskaja rašo apie savo dėdę Vytautą, kuris Sibiro kalnuose surado pievelę su berželiu ir kaimynų lietuvių vaikus, gimusius Sibire, vesdavosi parodyti, kaip atrodė Lietuva. Liutauras Diu, kurio tėvelis korejietis, o jo maža sesutė siauromis gražiomis akelėmis bene žvitriausia mokyklos šokėja, klausia: "Ar aš lietuvis? Kol kas lietuviui nelabai nori priimti manęs kaip savo, nes mano išvaizda ne visai lietuviška, bet viduje, patikėkit, aš tikrai turiu daug ko lietuviško. Taigi, broliai lietuvi, reikės jums prie manęs priprasti. Dar daug ką reikės mums kartu padaryti dėl Lietuvos". "Lietuvos aidą" redaktorius kalbėjo, jog ne mėlynos akys ar šiaudiniai plaukai daro žmogų lietuvi. Kiek mėlynakių, "tikrų" lietuvių yra atšalusiuose Lietuva? Jis palinkėjo Liutaurui Diu pasitikėti savim. Artimo Vladimircovo senelė gyvena Klaipėdoje atsisakiusi Rusijos pilietybės, bet Lietuvos valdininkai, kaip ir ne vienam sugrįžusiam, neskuba išduoti lietuviško paso. "Vasarą mama atsivežė sesutę į savo vaikystės ir jaunystės kraštą, kuris vadinasi Lietuva. Tai buvo joms visai kitas pasaulis, - rašo Kristina Zotikova. - Vieną gražų vakarą, kai mergaitės Suvalkijos laukuose skynė gėles, o žemė alsavo ramumu ir meile, kai norėjosi tą žemę apkabinti ir nebe paleisti, mergaitės staiga suprato, kad jų namai čia!.. O tos mergaitės - tai aš, Kristina ir mano sesutė Janutė".

Dešimtokei Inesai Prokofjevai, šeštokui Antanėliui Gubanovui, Kaukazo kalnuose gimusiam, - visiems "Lietuvos aidą" rašinių konkurso laureatams S. Šaltenis linkėjo sėkmės ir prašė: "Neišvažiuokit, pasilikit... Jūs labai reikalingi Lietuvai".

Mokyklos direktorius Alfonsas Rudys Raimundo Šuikos nuotr.

kultūros ministras Darius Kuolys paėmė kreidos gabalėlį ir užrašė ant lentos: *Lietuvių namai*. Taip šioje Dzūkų gatvėje įsikūrusioje puikioje mokykloje buvo pasakota apie istoriją virtusį mokyklos gimimą, mokyklos, kuri yra tikras nepriklausomos Lietuvos kūdikis. Per šiuos kelerius metus *Lietuvių namai* surinko ne vieną šimtą vaikų, okupacijos, tremčių išblaškytų po Kazachstaną, Sibirą, po visą pasaulį, ir grąžino juos Lietuvai. Vaikų, kurių ir pavardės, ir vardai dažnai jau nelietuviškai skamba, kurie jau gimė ir augo mišrioje šeimoje, bet *Lietuvių namuose* kiekvienas savaip atrado Lietuvą.

vaikai čia atsiveria Lietuvai, savo tėvų ar senelių Tėvynei". Dvyliktokas Algis Stankevičius rašo apie žuvusį Tėvelį, kuris turėjo dvi didžiausias svajones: nuskristi į kosmosą, o po to grįžti į Lietuvą. "Kai po ilgos vergovės Lietuva atsitiesė, ir jos pasiuntiniai išėjo iš Kremliaus salės, Tėtis jau buvo pasirengęs skristi į kosmosą. Tačiau jam buvo pasakyta: jei grįši į Lietuvą, atsisveikinsi su skrydžiu". Romo Klemaitis senelis buvo Lietuvos karininkas, partizanas, nužudytas Kuršenuose. Ištremta "senelė Barbora išverkė akis dėl savo anūkės ir apako". Tautosakoj išstovima duobelė, pražiūrimas langelis, o čia gyva istorija, žiauri, vaiko rašinių virtusi giminės legendos.

Rugsėjo 26 d. pagerbti konkursu laureatai. Vakare dalyvavo LR Prezidento patarėjas daktaras V. Bieliauskas, "Genio" vyr. redaktoriaus pavaduotojas J. Kriščiūnas, "Genio" redakcijos vedėja S. Sasnauskaitė, Tremtinių grįžimo fondo valdybos pirmininkas V. Činaiuskas, "Saucysos" pirmininkas A. Augulis. Moliniai apdovanojami knygomis, suvenyrais. Geriausi skaitovai deklamavo eilėraščius.

Laiškai su jaunųjų kūrėjų rašiniiais lyg karavanai plaukia iš viso pasaulio: iš Liepojos, Maskvos, Varšuvos, Punksko... Dalį tų kūrinių spausdiname šiame žurnalo numeryje, o visą jūsų bendraamžių kūrybą išleisime atskira knyga. Savai-me suprantama, laukiame ir jūsų laiškus. Kūrybinės sėkmės!

DĖDĖS LIKIMAS

1996 m. vasara
Zuvalkijoje
Buvo šiltas pavasaris. 1948 metų gegužė. Gražiai žaliavo laukai ir pievos. Čiulbėjo paukščiai. Visas pasaulis atrodė pilnas džiaugsmo. Žmonės ramiai dirbo savo darbą. Niekas ir nenutuokė apie kokią nors bėdą. Vis dėlto atsitiko šurpi nelaimė.

Mano dėdė išvežė iš Anykščių rajono Andrioniško miestelio. Jis atsidūrė gyvuliniam vagonė. Jam buvo šešeri metai, o jo mamai - penkiasdešimt dveji. Juos vežė labai ilgai. Vagone buvo karšta, trūko oro. Dury buvo užkaltos. Tik pravažiavus Uralo kalnus leido atidaryti langelį. Vytuką paguldė prie jo, nes jis buvo jauniausias iš visų žmonių vagonė.

Po trijų savaičių tremtiniai atsidūrė Krasnojarsko krašte, Bolšoj Ungudo gyvenvietėje. Tai Sajaną kalnų priekalnės, prie Manos upės, Jenisiejaus intako. Gyvenvietėje - 10 barakų. Jau treči metai čia gyveno Pavolgio

Vilniaus vid. m-los „Lietuvių namai“

vokiečiai, kalmukai, kelios lenkų šeimos, Ukrainos graikai. Lietuvių atvežė 40 šeimų.

Gyventi teko neapsakomai vargingai. 9 kv. m kambaryje glaudėsi 3 šeimos. Vieniems atsikėlus, kiti turėjo palaukti, nes nebuvo vietos atsistoti. Gyveno žmonės ant lovų, kurias teko susikalti iš įvairių lentgalių. Vinių neturėjo, tai darė jas iš paprastos vielos. Motina turėjo eiti dirbti į mišką. Jai teko kloti šakas į kelio duobes, kad galėtų važiuoti mašinos. Padirbėjusi savaitę, susirgo ir atgulė. Grėšė badas. Dienos davyns nedirbantiems žmogui - 200 gramų šlapios, prastos duonos. O daugiau šeima nieko neturėjo, kadangi išveždami stribai nieko neleido pasiimti, liepė susiruošti per 15 min. Jie bijojo partizanų. Mat dėdės namai buvo pamiškėje. Per vasarą tremtiniai rinko kiškio kopūstus ir valgė. Vokiečiai duodavo griežčių.

Po trijų mėnesių čia atsirado vyresnysis Vytauto brolis. Atėjo ruduo. Vytautas jau mokėjo rusiškai. Jis pradėjo eiti į mokyklą. Brolis dirbo, mama šeiminkavo namie.

Kitą pavasarį jie pasisodino bulvių, daržovių. Po kelerių metų su kaimynais nusipirko karvę. Reikėjo priešinauti šieno. Būdavo labai sunku, nes pievų nebuvo. Šeimos likimas buvo liūdnas. Tėvas - Vaktos, brolis - Magadano lageryje, sesuo su mažu vaiku slapstėsi Lietuvoje, o jos vyras kentėjo Vorkutos lageryje. Apie vyriausiąją seserį nieko nežinojo. Kai po penkerių metų atėjo laiškas, paaiškėjo, kad ji su šeima Amerikoje.

Dėdė Vytautas mėgo nueiti į kalnus, nusivesti kaimynų lietuvių vaikus. Ieškodavo vietų, panašių į Lietuvą. Vaikai buvo maži. Jie, gimę Sibire, neturėjo supratimo, kokia yra Lietuva. Todėl reikėjo jiems daug pasakoti. Viena vietelė ten buvo labai panaši į Lietuvą. Ji atrodė taip: nedidelis, lygus, gražus laukas, o jo vidury auga

jaunas berželis. Širdį suspausdavo prisiminus Lietuvos laukus ir beržynėlius. Ar teks dar juos pamatyti?

Grįžo dėdė į Lietuvą 1959 metais. O visa šeima susirinko 1962 metais.

Visi labai džiaugėsi, nes pasisekė atgauti savo namus. Gimtinė nebuvo prarasta!

Toks mano dėdės Vytauto likimas. Tai dalelė Tėvynės istorijos, dalelė tų kančių, kurias patyrė visa Lietuva.

ELENA RAGOJSKAJA,
7 kl.

Rašinių konkurso laureatai

Lietuvių namams - penkeri metai!

Lietuvių namų mokiniai - "Lietuvos aidą" rašinių konkurso laureatai
Skaitykite 2 p.

Raimundo Šuikos nuotr.

Rašinių konkurso nugalėtojai

K. Zotikova 12 kl., A. Stankevičius 12 kl., R. Klemaitis 11 kl., A. Diu 11 kl., R. Lekavičiūtė 10 kl., S. Prokofjeva 10 kl., E. Ragojskaja 7 kl., A. Vladimircovas 9 kl., A. Gubanovas 6 kl.

„LIETUVIŲ NAMAI“ - MANO NAMAI

Mano gimtinė - Pelesa. Tai lietuviškas kaimas Baltarusijoje. Mūsų šeima kalbėjo rusiškai. Mano mama

LINOS PLANUTYTĖS pieš. (Vilnius)

Priesinių konkursų nugalėtojai:

1. E. Ragovskaia
12 metų
2. A. Ringėvičiūtė
7 metų
3. N. Maslauskaitė
18 metų
4. V. Altuchovas
7 metų
6. A. Kolodinskis
10 metų

lietuviškai kalbėdavo tik lankydamasi pas senelius. Aš klausydavau jų ir nieko nesuprasdavau. Labai norėjau suprasti, bet žinojau, kad tai tik svajonė.

Ir štai vieną gražią vasaros dieną atvažiavo teta iš Vilniaus. Ji pranešė gerą naujieną: Lietuvoje yra mokykla „Lietuvių namai“. Ten mokosi lietuvių kilmės vaikai, gyvenantys ne Lietuvoje. Pagalvojau, kad ta naujiena atsiųsta man paties Dievo. Gal išsipildys mano svajonė mokytis lietuvių kalbos? Greitai netekau vilties, nes mama neleido manęs į Vilnių.

Išvažiavo tik mano broliai. Mama dažnai skambindavo jiems. Vos ji tik spėdavo padėti ragelį, tuoj klausdavau, ar broliukai pramoko lietuviškai.

Per rudens atostogas broliai parvažiavo namo. Man ir sesutei jie daug pasakojo apie Vilnių, apie mokyklą, apie vaikus ir mokytojus. Aš supratau, kad ten gera mokytis. Labai prašiau mamą, kad leistų ir mane. Išsipildė mano svajonė - mama leido.

Po rudens atostogų mes jau trise atvažiavome į „Lietuvių namus“. Pradžioje čia viskas pasirodė labai keista. Paskui pripratau. Čia, Vilniuje, aš pamačiau tai, ko gyvenime nebuvo regėjusi - Gedimino pilį, daug gražių bažnyčių, gražias senoviškas gatveles, televizijos bokštą.

„Lietuvių namai“ - mano tikri namai, nes čia, tik čia išsipildė mano svajonė. Aš išmokau kalbėti lietuviškai! Aš laiminga, kai mokyklos salėje deklamuoju eiles apie gimtąją kalbą:

Už upelio čiurlenimą,
Už lakštučių čiulbėjimą,
Už Čiurlionio simfonijas
Dar skambesnė lietuvių kalba.

Dabar svajoju kada nors padeklamuoti šias eiles Pelesoje, savo gimtinėje.

ELENA MINDIULYTĖ,
7 kl.

Į LIETUVĄ

Ten, prie Baltijos krantų,
Kur linų gimtinė,
Nuvažiavome kartu
Į Lietuvą tėvynę.

Kur girios žaliuoja,
Kur auga linai,
Ten tu - mylimoji
Tėvyne, seniai.

Čia Sibiro kraštas,
Kita čia kalba.
Čia svetimas raštas
Ir rusų daina.

STASYS STAVICKIS,
8 kl.

KELIAS Į LIETUVĄ

Aš gimiau Kaukaze, mažame Teberdos miestelyje. Mano vaikystė buvo įdomi. Atsimenu, kaip mūsų šeima kopdavo į kalnus, nes tėvelis buvo kalnų instruktorius.

Iš pradžių kopėme į mažus kalnus. Iš ten matėsi graži gamta. Kalnuose mes rinkdavome bruknes ir grybus.

Vieną kartą atsisėdome pailsėti. Aš žiūrėjau į didelius kaip milžinai, paslaptinius kalnus, kurių viršūnėse blizgėjo sniegas, ir galvojau: „Kai paaugsiu, tėtis galėtų ir mane nors kartelį į tuos kalnus pasiimti...“ Kartais tėvelis pasakodavo, kad, norint kopti į aukštus kalnus, reikia ruoštis, treniruotis ir labai saugotis sniego griūčių.

Kai man buvo aštuoneri metai, vieną vakarą tėtis pasakė: „Ruoškites, rytoj išeinam į kalnus...“ Aš ir mano brolis negalėjome atsidžiaugti ir nemiegojome visą naktį.

Skaitovų konkurso komisija

Atsikėlėme labai anksti, išgėrėme arbatos, patikrinome kuprines ir išėjome. Buvo gražu: laukuose driekėsi rūkas, nuo žolės krito rasos rutuliukai...

Kalno viršūnė pasiekėme jau dieną. Buvo neapsakomai gražu. Sniegas atrodė lyg sidabrinis. Matėsi visas Teberdos miestelis.

Žemyn leidomės kita kalno puse. Rinkome ir valgėme skanias avietes ir bruknes. Aš labai pavargau, todėl tėčiui teko mane nešti.

Vieną sykį aš mamos paklausiau, kur gyvena mano močiutė. Mama paaiškino, kad ji gyvena toli toli... Tas kraštas vadinasi Lietuva. Ten ji turinti ir seserį, kurios vardas Danutė. Mama dar anksčiau buvo pasakojusi, kad yra lietuvė, kad buvo atvykusi išsėtis į alpinistų stovyklą Kaukaze. Čia ji susipažino su tėčiu, kuris dirbo kalnų instruktoriumi. Po kiek laiko jiedu susituokė.

Mama sakydavo, kad nori grįžti į Lietuvą, vis dažniau ir dažniau apie ją mums kalbėjo...

Kartą mes gavome lietuvišką laikraštį, kuriame Lietuva kvietė sugrįžti savo vaikus. Visi ten norėjome vykti, bet mama pasakė: „Dabar į „Lietuvių namus“ važiuos mokytis leva ir Elena, o jūs, - pasakė man ir broliui, - kol kas nevažiuosit, nes dar per maži...“ O po to pridūrė: „Turbūt kitais metais aš jus nuvešiu“.

Mūsų šeimoje yra septyni vaikai: aš esu pats jausniausias, Aleksandras yra vyresnis už mane, Romas yra dar vyresnis, o Vladas yra visų vyriausias. Dar turiu tris seseris: leva vyresnė už Aleksandrą, Elena - už levą, o Julija - už Romą.

Aš ir brolis ilgai laukėme tos akimirkos ir sulaukėme. Prieš kelionę visą naktį nemiegojom...

Į Lietuvą atskridom vėlai vakare. Autobusu atvažiavome į Naujininkus, o po to pėsčiomis atėjom į „Lietuvių namus“. Aš pirštu rodžiau į kiekvieną pastatą ir vis klausdavau:

- Ar tai yra mūsų naujoji mokykla?

Pirmasis rytas Lietuvoje buvo įspūdingas: švietė saulė, mokyklos sode ant šakų lingavo obuoliai, žydėjo

rudeninės gėlės... Tą dieną mes vaikščiojome po Vilniaus senamiestį, kopėme į Gedimino kalną.

Per rugsėjo 1-osios šventę visi susirinko į salę. Mokyklos direktorius visus pasveikino. Jam labai plojo. Kalbėjo svečiai, mokytojai. Pirmą kartą mačiau, kaip lietuviai šoka tautinius šokius.

Bet turbūt visą gyvenimą atsiminsiu pirmąją Kūčių vakarienę. Ant stalo - baltos baltos lyg sniegas staltiesės, po jomis - auksinės spalvos šienas, žvakių liepsnelės, bendra malda... Po maldos laužėme ir su kitais dalijomės kalėdaičiais, linkėdami gerumo ir meilės.

Po vakarienės atėjo Kalėdų senelis ir visus apdovanojo. Kiek džiaugsmo buvo! Ilgai tą naktį negalėjau užmigti.

Aš laimingas, kad ketvirtus metus mokausi „Lietuvių namuose“. Tokių namų nebūtų buvę, jei Lietuva kovo vienuoliktąją dieną nebūtų tapusi laisva.

Mano sesutė Elena jau baigė šią mokyklą, brolis Aleksandras mokosi aštuntoje klasėje, o sesutė leva - vienuoliktokė.

Kartais man atrodo, kad mūsų grįžimas į Lietuvą yra tarsi kopimas į kalną vaikystėje.

ANTANAS GUBANOVAS,
6 kl.

TRUMPAI APIE KŪRINĖLIŲ AUTORIUS

ELENA RAGOVSKAJA atvyko iš Rusijos, Rostovo srities. Lietuviškai visiškai nemokėjo.

ELENA MINDIULYTĖ atvyko iš Pelesos. Iš pradžių lietuviškai nemokėjo.

STASYS STAVICKIS atvyko iš Sočio. Jo seneliai dabar gyvena Estijoje.

ANTANAS GUBANOVAS atvyko iš Kaukazo, Teberdos miesto. Kalbėti lietuviškai nemokėjo.

Ieškojau tėviškės

Rašiny s Kazachstane gyvenančios lietuvišės, besimokančios Vilniaus mokykloje, pavadintoje "Lietuvių namais"

Kur tu tėvyne,
kur tu, Lietuva?

(B. Brazdžionis)

Tėvelis skuba užmesti meškerę, o aš... aš svaigstu nuo paukštelių čiulbėjimo, nuo vandens čiurlenimo, nuo jaukaus medžių šlamėjimo. Puolu pliuskantis į upę, gaudau saulės spindulius vandenyje. Širdis plaka vis tankiau. Mane visą užlieja gamta, aš virstu jos dalimi. Norisi šaukti, džiūgauti, dainuoti, norisi apkabinti visą Lietuvos žemę, glausti prie širdies ir nepaleisti... ir nepaleisti.

Bet... greit vėl lėktuvais kils į dangų. Tėvai jau krauna lagaminus, o aš lekiu į lauką, į tą numylėtą kiemėlį. Balandėliai skraido, tik pašauk, tuojau visi sulėks. Aš paimu sūrio iš močiutės rankų ir žiūriu į jos akis. Močiutė glaudžia mano galvą prie krūtinės ir šnibžda į ausį: "Nenoriu išsiskirti". Einu lesinti paukščių. Vis lėčiau, lėčiau žengiu, kad sustotų laikas ir mama nepašauktų namo. Negailėstingas laikas. Jis verčia išvažiuoti.

Kasmet po atostogų išvažiuojame iš Lietuvos, iš žemės, kur gimė mano seneliai ir proseneliai, kur gimė ir augo mano tėvai. Tik man likimas nedavė tokios galimybės.

Išvažiuojame iš namų ar grįžtame į namus? Į namus – ten Kazachstane, Balchašo miestelyje? Dabar mes ten gyvename. Aš ten gimiau. Šitoje stepių žemėje, kur nei žydinčios obels nepamatysi, nei bitelės dūzgimo ar upelio gurgėjimo neišgirsi. Čia nėra lietuvių sielai atgaivos (retkarčiais prasitaria tėvelis).

Aš čia einu į mokyklą, mokausi svetimų kalbos. Kartais mokytoja mums skaito rusišką pasaką. Aš klausau jos, bet girdžiu savo močiutės balsą, matau jos geras akis, prisimenu katinėlio ir gaidelio nuotykius.

Aš dar nesuvokiu, kokia tragiška mano, mokinukės, dalis. Nesuvokiu, kiek daug nuoskaudų tenka iškentėti mano tėvams svetimose žemėse. Bet jaučiu, visa širdim jaučiu, kad kažkas ne taip. O mama mane moko vis naujų lietuviškų žodžių, dainuoja gaudžias lietuviškas dainas, moko eilėraščių. Negreit aš dar suprasiu, kad didžiausias gyvenimo dovana tė-

RENATA LEKAVIČIŪTĖ,
"Lietuvių namų" Vilniuje mokinė, skaito savo rašinį. Mokyklos rašinių konkurse ji buvo viena iš laimėtojų

kiekvienam tenka patirti sugrįžimo džiaugsmą. Manyje šis jausmas toks stiprus, kad net svaigsta galva. Norisi verksti ir juoktis. Tas gimtinės oro gurkšnis toks saldus, saldesnis už medų, toks gaivus, gaivesnis už tyrą šaltinio vandenį. Aš taip džiaugiuos, kad Dievas davė man akis ir ausis, ir širdį. Kad aš galiu matyti, girdėti ir jausti Lietuvą. Mano širdy visam laikui apsigyveno poeto žodžiai:

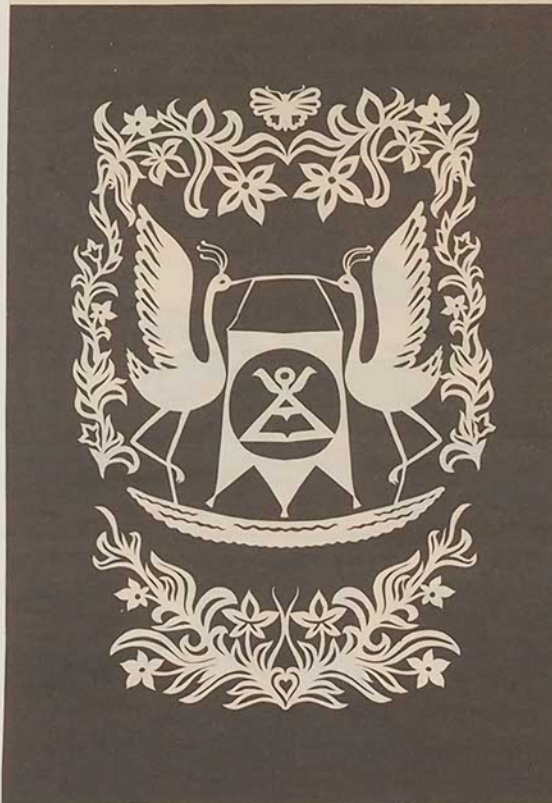
*Dainuoju Lietuvą kaip
džiaugsmą.*

...Einu rudenėjančio Vilniaus gatvėmis. Lapų auksas šiuogžda po kojomis ir spindi lyg karališkas takas per visą senamiestį. Einu ir klausausi, kaip Vilniaus rūmai ir bokštai pasakoja savo seną paslaptingą istoriją. o širdyje skamba B. Brazdžionio žodžiai:

*... Tėvyne! be tavęs
Tuščias ir beprasmis
šis pasaulis.*

Pasuku pro vartelius iš Dzūkų gatvės į "Lietuvių namų" kiemą. Mane pasitinka motina-mokytoja su knyga ant kelių. Ji ažuoliniame stogastulpyje sėdi po lietuviškos pirkios stogu, papuoštu žirgeliais (o kaip ji man primena Petro Rimšos skulptūrą "Lietuvos mokykla", kur lietuvė motina rūšiais spaudos draudimo metais moko savo sūnų skaityti gimtąją kalbą). Ant stogo čiulba paukšteliai. Tai mes, suskridę į "Lietuvių namus" iš tolimiausių kraš-

Lietuvių namams - penkeri! SVEIKINAME!

Alinos RINGEVIČIŪTĖS (7 m.) piešinys „Rainiukas“

Elenos RAGOVSKAJOS (12 m.) karpinys

Lietuvių namai - tai užsienyje gyvenančių lietuvių vidurinė mokykla. Nuo įprastų vidurinių ji labai skiriasi. Vaikai, suvažiavę iš įvairių buvusios Sovietų sąjungos kampelių bei kitų valstybių, čia ne tik mokosi, bet ir gyvena. Lyg mažytė Lietuva kalvotas žemės lopinėlis Vilniaus pakrašty, Dzūkų gatvėje. Akacijos, gluosniai, obelys, medinis koplytstulpis, piliarožės ir lelijos, netgi aptrupėjęs takų asfaltas, - viskas labai būdinga Vilniui, Lietuvai...

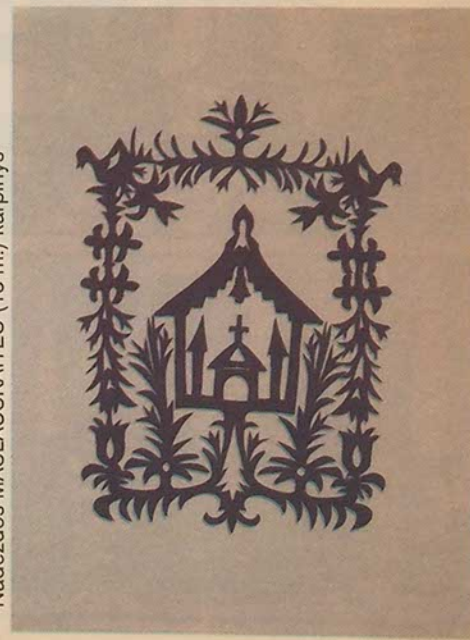
140 vaikų šiuo erdviu kiemu praėjusiais mokslo metais bėgiojo iš bendrabučio į mokyklą. Joje ne tik žinių sėmėsi. Čia jie pradeda pažinti su Lietuva. Garsai, žodžiai, linijos, spalvos - iš pradžių viskas kitaip, negu ten, kur jie gyveno. Kad protėvių šalis lengviau atskleistų savo paslaptis, nuoširdžiai stengiasi auklėtojai, mokytojai, daugybė Namų draugų ir globėjų.

Rugsėjis, spalio pradžia. Lietuvių namai mini penkerių metų sukaktį. Jaudinantis virpulyš kiekvienoj širdy. Šventės visi laukė, visi jai ruošėsi. Įvairiausiai. Vaikai dalyvavo net trijuose konkursuose: piešinių, rašinėlių, dailiojo skaitymo.

Šiuose puslapiuose - piešiniai, kurių autoriams prizus skiria „Genys“. Margaplunksnis ir į šventę skris, skambiu tuk tuk visus pasveikins. O dailės mokytojai Živilijai Šimelevičienei ir prizininkams jau dabar aidi:

Tuk tuk! Tuk tuk tuk!

Sofija SASNAUSKAITĖ

Nadeždos MASLAUSKAITĖS (18 m.) karpinys

Vadimo ALTUCHOVO (7 m.) piešinys
„Ispūdziai iš Rumsiškių“

Aleksandro KOLODINSKO (10 m.) piešinys „Traukinys“

Pirmajam mokyklos jubiliejui rengėsi visi: ir vaikai, ir pedagogai. Moksleiviai dalyvavo rašinio apie kovas už Lietuvos nepriklausomybę, piešinio, skaitovų konkursuose.

Mokyklos penkerių darbo metų sukaktuvių renginių savaitė organizuota rugsėjo 25-29 dienomis.

Rugsėjo 25 d. mokyklos Įaukšto fojė įvyko freskos prezentacija. Surengtos dailės mokytojos Ž. Šimelevičienės ir Vilniaus dailės akademijos studentų darbų parodos, mūsų mokyklos moksleivių darbų paroda. Ispūdinga buvo foto nuotraukų paroda „Lietuvių namams – penkeri metai“.

Rugsėjo 28 d.

mokiniai, lydimi mokytojų, padėjo gėles ant Laisvės Gynėjų kapų Antakalnio kapinėse.

Pagerbiami Lietuvos Laisvės
gynėjai

Gal šis metimas lemiamas metimas?

Rugsėjo 29 d.

vyko prisiminimų popietė. Mokytoja E. Jonikienė ir kiti pedagogai papasakojo, jog „Lietuvių namai“ įkurti pedagogų iniciatyva.

Visų Šventųjų bažnyčioje klausyta mišių, pašventintos juostos, kurios iškilmingai prisegtos prie mokyklos vėliavos.

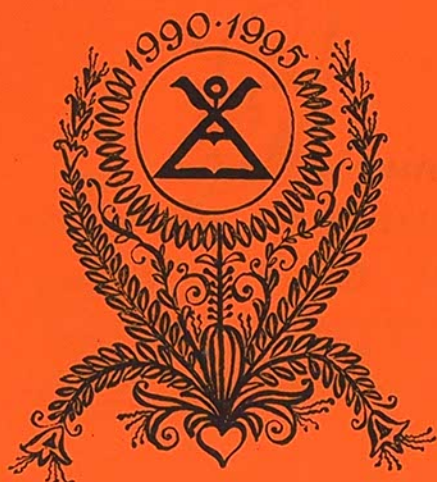
Dėkojame laikraščio „Aidas“ redakcijai, „Genio“ žurnalo redakcijai ir Tremtinių grįžimo fondo valdybai už dovanėles moksleiviams.

Po krepšinio varžybų (su mokyklos krepšininkais susitiko Buvę „Lietuvių namų“ mokiniai)

Krepšinio varžybas tarp buvusių abiturientų ir mokyklos rinktinės laimėjo mokyklos rinktinė.

Kvietimas

Pirmasis mokyklos jubiliejus

Tėvyne, mes tavo vaikai

Vilniaus vidurinė mokykla "Lietuvių namai" rugsėjo 30 d. iškilmingai šventė penkerių metų sukaktį.

1990 m. rugsėjo 18 d. Kultūros ir švietimo ministro įsakymu Nr. 211 buvusi specializuota internatinė mokykla Vilniuje, Dzūkų gatvėje Nr.43, pavadinta vidurine mokykla Lietuvių namai. Tuomet mokslo metai čia prasidėjo šešioms dešimtims vaikų. Abiturientų dar nebuvo, kaip ir daug ko kito. Gal tik vilties būti ir išlikti būta su kaupu, nors netrūko nerimo ir nežinios. Kartu mokytojai ir mokiniai išgyveno tragiškuosius Sausio 13-osios įvykius, kartu ištvėrė ekonominės blokadą sunkumus, kartu kūrė savo mokyklos, savo namų tradicijas.

Ilgainiui buvo sukurta mokyklos vėliava, ženklelis, kieme išdygo prasmingas kopytstulpis, kartu susėsta prie kūčių stalo, linkėta sveikatos, meilės ir darnos Lietuvių namuose visiems ir visada, kartu švęstos kitos šventės... Vaikai mokėsi lietuviškai kalbėti, rašyti, mokėsi lietuviškų dainų ir šokių, papročių, tautosakos.

Dabar, po penkerių metų, Lietuvių namų auklėtiniai savo mokyklos metraštin yra įrašę daugybę įsimintinų įvykių: gražiai pasirodė "Dainų dainelės" konkurse, Pasaulio lietuvių dainų šventėje, sostinės skaitovų ir dramos būrelių renginiuose, keliata po Lietuvą, susitikta Pelesoje ir Rygoje su savo vienmečiais lietuvių mokyklose, būta svečių iš Maskvos "Šaltinėlio" mokyklos, aktų salėje plota garsiems solistams, dailininkams, politikams, Nepriklausomybės atkūrimo akto signatarams... Maža to, abiturientai vieną dieną patys apsilankė Seime, dairėsi, žvalgėsi, klausėsi.

Pirmaisiais mokslo metais čia mokėsi 61 mokinys, antraisiais - 109, trečiaisiais - 128, ketvirtaisiais - 133, penktaisiais - 155. Devyni vaikai čia mokosi nuo pat pirmosios dienos. 14 - penktus metus, 27 - ketvirtus, 30 - trečius, 38 - antrus, tiek pat - pirmus. Šiuo metu čia mokosi

66 tremtinių palikuonys. Daugiausia yra suvažiavusių iš Rusijos Federacijos - 79, iš jų 31 sibirietis. Esama mokinių iš Ukrainos, Baltarusijos, Moldovos, Kazachstano, Vidurinės Azijos, Lenkijos. Mokėsi vaikų iš Kanados, Vokietijos, JAV, Užkaukazės. Mokyklą baigė keturios abiturientų laidos - 42 vaikai. Lietuvos aukštesniosiose mokyklose studijuoja 23, aukštesniosiose - 9. Yra baigusių vidurinę mokyklą ir sidabro medaliu, ir su pagyrimu. Čia dirba 20 mokytojų, 2 medikai, bibliotekininkė, 23 patarnautojai. Keturiems mokytojams suteikta metodininko, 12 - vyresniojo mokytojo kategorijos, 15 lankė APPLE programos kursus. 1994 metais mokykloje vyko tarptautinė konferencija "Grįžtam į Lietuvą", kurioje savo patirtimi dalijosi Lenkijos, Vokietijos, Rusijos, Latvijos lietuviškųjų mokyklų mokytojai.

Suprantama, jog nė vienas Lietuvių namų renginys nebūtų įvykęs be rėmėjų ir globėjų paramos. Tai ir Tautos fondas, Atviros Lietuvos fondas, Tremtinių grįžimo fondas, Maltos ordinas, JAV ir Kanados lietuviai, V.Landsbergio vaikų fondas, Dailės akademija, "Sanryša", Mokslo ir švietimo ministerija, kitų ministerijų atitinkami departamentai... Ir iš tiesų džiaugėsi visi, ir norinčių išsakyti savo jausmus buvo daugiau nei tikėtasi. Štai kai kurios

kalbėjusiųjų mintys, kurios, viliuosi, apibūdins šventinės popietės dvasią.

Remigijus Motuza, Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius: "Jūs esate lyg ir vilties simbolis. Šimtmečiais lietuviai kovojo dėl savo mokyklų, todėl keleriopai smagiau matyti jūsų čia tiek daug. Jūsų buvimas čia yra tikras žygdarbis, kurį įvertins ateitis".

Kazimieras Meilus, pirmasis tikybos mokytojas: "Prieš penkerius metus aš jus mokiau, dabar mokausi pats - Romoje, Šventojo Kazimiero lietuvių kolegijoje. Italijoje daug kas nežino, kokia kalba mes kalbame, kokie mūsų rašmenys. Mus vis dar laiko slavais, kartais išgirsti lyginant mus su jugoslavais. Mes turime kalbėti pasauliui apie save. Mes turime atsiverti, nes Nepriklausomybė tai jokiū būdu ne aukštos sienos. Čia ir jūsų misija svarbi".

Julius Sasnauskas, Toronto Priskėlimo parapijos kunigas: "Keista, bet, būdamas čia, Lietuvoje, aš nežinojau, kad yra tokie Lietuvių namai. Tik savo parapijoje Kanadoje išgirdau iš ponios Stepaitienės, aštuoniasdešimtmetės lietuvišės. Apie šią poniją galėčiau pasakoti ir pasakoti, bet jaučiu, jog mūsų šventė užsitęsė. Todėl pasakysiu tik vieną dalyką: lietuviybė - ne vien mėlynos akys ir geltoni plaukai. Lietuviybė - tai dvasia, tai vidinė nuostata ir pajauta. Mano parapijoje yra juodaodis devyniolikmetis, kuris man lietuviškai sako: "Kunige, o juk aš širdyje jaučiu, kad turiu kažką lietuviško..." Taigi, nesvarbu, kokios spalvos yra žmogaus plaukai, akys ar oda, svar-

bu, kas jis. Todėl malonu, kad Lietuva grąžina savo vaikams skolas, grąžina, neklausdama, kur ir kokioje žemės pėdoje suleido šaknis tų vaikų giminė".

"Lietuvos aidas" redaktorius Saulius Šaltenis redakcijos vardu apdovanojo geriausių rašinių apie savo giminės likimą ir save autorius, įteikė kiekvienam firminius redakcijos marškinėlius bei Vytauto Landsbergio knygą "Laisvės byla" su autografu.

Mokyklos penkmečiui skirti renginiai vyko visą savaitę, nesutrikdydami mokslo ritmo. Vyko mokyklos skaitovų, dailininkų, literatų, prisiminimų popietės, Visų šventųjų bažnyčioje klausyta mišių, pašventintos juostos, kurios iškilmingai prisegtos prie mokyklos vėliavos, pagerbti tragiškai žuvusių Lietuvos laisvės kovotojų kapai..

O iškilminga popietė baigėsi gana netikėtai - mokyklos auklėtinio, dabar jau studento, Boriso eilemis, kurios kaip malda krito tiesiai į kiekvieno širdį. Borisas yra tapęs lyg ir gyva legenda po to, kai mokykloje pirmąkart lankėsi poetas Bernardas Brazdžionis. Sužinojęs, kokių likimų vaikų esama "Lietuvių namuose", poetas negalėjęs patikėti, jog susitiks su gyvu 1863 m. sukilimo dalyvio palikuoniu. "Kur jis?" - nenustigo poetas. Tada ir atsistojo Borisas, ir padeklamavo paties B.Brazdžionio eilėraščių. "Dabar aš žinau, kas yra Lietuvių namai, - susijaudinęs sakė poetas.

Salomėja Čičiškina

1990 m. spalio 1 d. Kultūros ir švietimo ministras D. Kuolys ant mokyklinės lentos užrašė „Lietuvių namai“. Tai buvo mūsų mokyklos pradžia.

1995 m. rugsėjo 30 d. įvyko iškilmingas mokytojų, mokinių, mokyklos signatarų, rėmėjų, garbingų svečių susirinkimas, skirtas mokyklos penkerių metų sukakčiai pami-

DIALOGAS 1995.10.06 Nr. 40 (3643)

"LIETUVIŲ NAMAMS" - PENKERI

Vilniaus vidurinėje mokykloje "Lietuvių namai" visą praėjusią savaitę buvo minimas mokyklos penkerių metų jubiliejus. Šeštadienį, rugsėjo 30 d., susirinko buvusieji mokiniai bei mokytojai, mokyklos signatarai, rėmėjai, kiti garbingi svečiai.

Prieš penkerius metus toje pačioje salėje ant mokyklinės lentos tuometinis Kultūros ir švietimo ministras D. Kuolys užrašė: "Lietuvių namai". Tai ir buvo mūsų mokyklos pradžia, pradžia darbo po audros, kai surenkama visa, ką išnešiojo vėtra", - sakė mokyklos direktoriaus pavaduotojas Aloyzas Bakšys.

Paskutiniaisiais tarybiniais metais čia buvo įsikūrusi specialioji internatinė mokykla, kuri rengė jaunuomenę stoti į karo mokyklą. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, nuspręsta mokyti lietuvaičius iš užsienio. Per porą vasaros mėnesių mokykla perorganizuota, suremontuota. Deja, rugsėjo 1-ąją sutiko vieni mokytojai... Tik po mėnesio mokyti pradėjo 61 moksleivis. Atvyko naujų, bet ir išvykdavo - kankino namų, tėvų, draugų ilgesys. Nelengvi pirmieji metai: neįprasta, nauja aplinka, nedrąsūs ir mokiniai, ir mokytojai. Sykiu išgyventa Sausio 13-oji.

Mokinių nuolat daugėja. Praėjusiais metais mokėsi 133, šiemet - 155 mokiniai. Yra tryliktoji klasė jau baigusiems vidurinę mokyklą ir norintiems pasimokyti lietuvių kalbos. Dvyliktojų klasės net dvi, mažiausia - pradinukų. 9 moksleiviai mokosi nuo mokyklos įsteigimo. Dauguma "Lietuvių namų" auklėtinių - iš Rusijos (79, iš kurių 31 - iš Sibiro), vienas kitas yra atvykęs iš Ukrainos, Baltarusijos, Moldovos, Latvijos, Lenkijos, Kazachstano, Uzbekistano, Tadžikistano, Kirgiztano, Kipro. Būta JAV, Kanados, Vokietijos, Armėnijos piliečių. "Jūsų buvimas čia yra žygdarbis, kurį vėliau įvertins jūsų vaikai ir vaikaičiai", - sakė Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius Remigijus Motuzas.

A. Žižiūno nuotraukoje - mokyklos jubiliejų švenčiantys "Lietuvių namų" pedagogai ir jų mokiniai.

nėti. Pranešimą „Lietuvių namams - penkeri“ padarė direktoriaus pavaduotojas A. Bakšys. Šventėje dalyvavo ir kalbėjo svečiai:

R. Motuza -
Švietimo ir mokslo
ministerijos sekretorius
S. Šaltenis -
rašytojas

P. Tupikas -
Xovo 11-osios Akto signataras

U. Meilus -
Pirmasis tikybos mokytojas

J. Sasnauskas -
Toronto Prisikėlimo parapijos kunigas

V. Dil'cinškas -
Politinis kalnys, tremtinys

Z. Bandorienė -
LPHJ Lietuvių klb. skyriaus vadėja

Kai kurie "Lietuvių namų" auklėtiniai krentasi, kad nėra nepanašūs į lietuvius. Toronto lietuvių parapijos kunigas Julius Sasnauskas guodė: "Lietuvybė - nėra gelsvi plaukai ir žydros akys. Mūsų parapijoje gyvena nerišlia lietuvių kalba šnekantis negrukas, ir aš jam sakau, kad jis yra lietuvis".

Apie lietuvių moksleiviai svarstė pernykšiuose literatūros rašiniuose. "Lietuvos aidas" vyriausiasis redaktorius, Seimo narys Saulius Šaltenis rašinių konkurso laureatas apdovanojo V. Landsbergio knyga "Laisvės byla" bei "Lietuvos aidas" marškinėliais. Geriausių rašinių ištraukas redaktorių pažadėjo spausdinti savo laikraštyje. "Visi esam menininkai. Paišykite, rašykite, dainuokite ir nemeluokite kurdami", - sakė Vilniaus dailės akademijos rektorius Arvydas Šaltenis.

Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius R. Motuzas įteikė Padėkos raštus vokiečių kalbos ir dailės mokytojai Živilei Šimelevičienei, mokyklos direktoriui Alfonsui Rudžiui, direktoriaus pavaduotojui Aloyzui Bakšiui. Moksleiviai ir tie, kurie jau baigė mokyklą - aukštųjų bei aukštesniųjų mokyklų studentai, - sveikino, dėkojo savo mokytojams. Ne vienas dažniau "Lietuvių namuose" apsilankantis svečias pastebėjo, kad šioje mokykloje kitaip nei kitur: daugiau pasitikėjimo vieni kitais, daugiau idealizmo, dvasingumo. Kas žino: gal po dešimties ar kelių dešimčių metų tokios mokyklos nereikės: parvykę į savo kraštus "Lietuvių namų" auklėtiniai įkurs lietuvių bendruomenes ir mokslys lietuvių kalbos, arba... visi po pasaulį išblaškyti lietuviai bus sugrįžę į Lietuvą.

Nomeda GAIŽIŪTĖ

R. Vilimienė - gydytoja
A. Šleinyš - Tautos fondo
atstovas

D. Puchovičienė -
A. Vienuolio vid. mokyklos
direktore

A. Šaltenis -
Vilniaus dailės akademijos
rektorius

A. Augulis -
„Šanryšas“ atstovas

A. Jaraš -
AB „Montuotojas“ atstovas
ir kiti

Buvusių auklėtinių vardu
kalbėjo Technikos universiteto
studentas B. Levašvilis.

Jis padeklamavo savo kūry-
bos eilėraštį „Palaimink, Viešpa-
tie“:

Palaimink, Viešpatie, vaikus!
Ši mokykla dar irgi vaikas,
Ji pradeda šestus metus -
Pasveikint ją atėjo laikas.
Apsaugok, Viešpatie, vaikus!
Neleisk šitai mokyklai dingti,
Kad ji galėtų dar ilgus metus
Vaikus lietuvių po pasaulį
rinkti.

Lietuvoje lietuvaiciams trūksta vietos?

Ona Balčiūniene

Nė tik kuo, bet ir kur būti dabar sprendžia Vilniaus vidurinės mokyklos „Lietuvių namai“ abiturientai. Būti jie visi - jau penktoji šios mokyklos dvidešimt dviejų abiturientų laida - nori čia, savo tėvų gimtojoje žemėje. Deja, mūsų įstatymai sugrįžtantiems po pasaulį išsiblaškiusių lietuvių ainiams suteikia

teisių ne daugiau nei praskrendantiems paukščiams.

Vilniaus vidurinę mokyklą „Lietuvių namai“ nuo 1990 metų baigė jau keturios abiturientų laidos - iš viso 42 mokiniai. Tik du iš jų išvyko iš Lietuvos. Kai kurių čia, tėvų žemėje, likusių jaunuolių šeimos irgi grįžo paskui vaikus į Lietuvą.

Atrodytų, kilni idėja susigrąžinti likimo

po pasaulį (daugiausia - po buvusią Sovietų Sąjungą) pasklidusius lietuvių kilmės vaikus, išsikūnijo. Buvusių politinių kalinių, tremtinių ar dėl kitų aplinkybių išvykusiųjų iš Lietuvos vaikai ir vaikaičiai, Vilniaus vidurinėje mokykloje gerai išmokę gimtosios kalbos, susipažinę su krašto istorija, kultūra ir papročiais, perėmę lietuvišką gyvenimo būdą, mielai čia lieka. Tačiau šitie lietuvių

persiėmę jaunuoliai pakliūva į labai keblią padėtį: negali nei likti jau pamiltoje Lietuvoje, nei pas tėvus į užsienį sugrįžti, nes neturi jokio asmens dokumento, išskyrus gimimo liudijimą. Mokykla negali net brandos atestatų jiems išduoti, nes mokslo baigimą liudijančiame dokumente iš paso turi būti įrašomas asmens kodas.

Šiometiniai 14 abiturientų patys eję apėję reikalingų valdininkų kabinetus, stropiai susirinkę visus jų lietuvišką kilmę liudijančius dokumentus, tyliai iškentę vienur kitur biurokrato mestą priekaištą „ko ieškote nepamėtę, geriau važiuokite sveiki iš kur atvykę“, prašo mokyklos užtarimo.

Julija Tanciūra, Marina Masovij, Ilona Kovtun, Sonata Rimkutė, Artiomus Vladimircevas, Tania Toločko ir Liutauras Diu nori paklausti: kodėl mums reikia vargti dėl lietuviško paso?

Stasio Laukio nuotr.

Nukelta į 3 p.

Lietuvoje lietuvaiciams trūksta vietos?

Ona Balčiūniene

Atkelta iš 1p.

O mokyklos vadovai, turėdami jau kelerių metų karčią patirtį, patys dar kartą perėję mintinai žinomais valdžios koridoriais ir nebeišmanydami, kaip padėti, kreipėsi į patį Prezidentą A. Brazauską, maloniai prašydami suteikti Lietuvos Respublikos pilietybę savo mokiniams.

- Reikalai pajudėjo, - sako mokyklos direktoriaus pavaduotoja A. Visockytė. - Seimo Žmogaus ir piliečio teisių bei tautybių reikalų komiteto tarpininkavimu mūsų abi-

turientai išimties tvarka pasus gaus birželio vidury - prieš pat atestatų įteikimą. Dviguba šventė.

- Pagaliau įveikėte problemą kartą ir visiems laikams?

- Gerai būtų, nes, tiesą pasakius, jau pabodo šešeta metų sukti tuo pačiu ratu. Deja, ir šį sykį Lietuvos piliečių pasus gaus tik tie jaunuoliai, dėl kurių kreipėmės. Kitąmet - vėl viskas iš naujo. Tai todėl, kad niekas rimtai nesiima daryti pataisos Pilietybės įstatyme ar poįstatyminiuose aktuose, nors visiems tarsi ir aišku, jog sugrįžtantiems lietuvaiciams netiktų nelegalų statusas.

Auklėtinių
likimai

APSAUGOK AUKŠČIAUSIAS LIETUVOS NAŠLAIČIUS

Dr. ALBINA PRUNSKIENĖ

Prie „Lietuvių namų“ Vilniuje, kur mokosi tremtinių vaikai. Iš kairės: mokyklos direktorius A. RUDYS, Toronto Prisikėlimo parapijos tarybos labdaros sekcijos pirmininkė dr. J. ČUPLINSKIENĖ, Lietuvos našlaičių globos komiteto JAV-se pirmininkė dr. A. PRUNSKIENĖ, mokyklos direktoriaus padėjėja A. VISOCKYTĖ, Tremtinių grįžimo fondo Lietuvoje valdybos pirmininkas V. CINAUSKAS

geltonplaukiai, bet visi lietuviai, visuose plaka lietuviška širdelė. Buvome labai maloniai priimtos, kavute pavaišintos ir gražiausiomis gėlėmis apdovanotos. Mokyklą paliekant, buvo graudu ir gera. „Lietuvių namai“ – tai miela lietuviybės salelė.

Buvo jau vėlus popietis, bet V. Cinauskas dar nenorėjo mūsų paleisti, nuvežė į Valakampius. Čia Tremtinių grįžimo fondas 1994 m. rudenį iš Vilniaus savivaldybės gavo apleistą, negyvenamą trijų aukštų, 1,500 kvadratinio metrų ploto namą (Valakampiai, Meškeriojų 22). Tai buvęs nomenklatūrininkų vasaros atostogų pensionatas. TGF juo galės naudotis 50 metų nemokamai. Dabar šis pastatas remontuojamas, rekonstruojamas. Jau uždengtas stogas, bus įvestas centrinis šildymas, naujai įrengta gera virtuvė, valgykla, miegamieji. Bus kopyčia.

Namas talpins 80-85 gyventojus. V. Cinauskas norėtų remontą užbaigti prieš 1996 m. birželio 14 d. Norėtų, kad prieš šią datą į namus įsikeltų Sibi-

ro tremtiniai, juk tai bus 55 metų bausiųjų birželio trėmimų jubiliejus.

Jis tikisi, kad gerieji Amerikos lietuviai pagelbės šią svajonę įgyvendinti. TGF iš valstybės jokių lėšų negauna. Visos pajamos – tai tautiečių Lietuvoje ir kituose kraštuose aukos. V. Cinauskas nuoširdžiai prašo paremti aukomis Sibire iškankintųjų paskutinę prieglobsčio vietą – Tremtinių namus.

Iš vaikų išaugs Lietuva

Kiekviena diena Lietuvoje priversdavo susimąstyti, giliau pažvelgti į gyvenimo esmę. Niekada nepamiršiu apsilankymo vilniečių Ūsų daugiavaikėje šeimoje. Nuvykau ten savo dukters Teresės patarimu.

Gyvena jie Fabijoniškių gatvė. Daugiabučio namo koridoriai dvokiantys, prišiukšlinti, liftas tamsus. Tačiau įėjusios į Ūsų butą mudvi su Gražina Landsbergiene net aiktelėjom: pavyzdinga tvarka, švara, o vaikų – septyni! Vyriausiajai

Daliai – 12,5 metų, Astai – 11, Donatui – 9, Romai – 7,5, Vaidui – 5,5., Oliai – 3,5, Juditai – 2,5. Aštuntasis vaikas netrukus pamatys pasaulį. „Jis jau kelyje“, – juokauja Olga, „kad tik Dievas duotų, viskas laimingai baigtusi“, priduria.

Sunkus gyvenimas, kai daug vaikų. Valstybės parama tokia maža, kad už butą niekaip negali užsimokėti, dabar valdžiai išskolinę 2,500 litų.

Vyras Romas nesveikuoja inkstais, sovietinėje kariuomenėje prarado sveikatą.

Ilgai neturėjo nuolatinio darbo. Šiomis dienomis įsidarbino akcinėje bendrovėje šaltkalviu. Gaus 500 litų „ant popieriaus“, o į rankas gal tik apie 300 litų. Olga ukrainietė, bet puikiai kalba lietuviškai, vaikai taip pat auklėjami lietuviška dvasia. Olgos tėvas – politinis kalinys, motina – tremtinė.

Šeimoje pajutau nepaprastą dvasingumą. Tų vaikų ramumas, švelnumas. Vaisino vyresniųjų mergaičių iškeptu pyragu. Labai skanus.

Palikome daug labdaros ir kitų dovanų ir pažadėjom jų

nepamiršti, o Olgai pasakiau, kad esu tikra, jog mūsų gerosios Lietuvos Dukters tuojau pasisų jiems siuntinių.

Grįžus į savo kambarį, ilgai dar galvojau apie tėvus, pasiry-

žusius auginti daug vaikų. Ausyse skambėjo Olgos žodžiai: „Nelengva gyventi, perku daržoves, verdu sriubas, o mėsos mažai kada valgome“.

(Bus daugiau)

Vilniuje „Lietuvių namuose“ prie „Sugrįžimo“ freskos (iš kairės): dr. J. Čuplinskienė, V. Cinauskas, mokyklos mokytoja, Vytukas Talačka, dr. A. Prunskienė, Tatjana Talačkaitė ir direktorius Rudys.

tijos Maltos ordinas. Maltietė Dogmar Ručienė (Gr. Landsbergienės brolienė) iš Hamburgo, per vokiečių šeimas globoja 50 vaikų. Didelę pagalbą teikia Kanados lietuviai iš Toronto. Daug padeda Stepaitienė.

Direktorius pasidžiaugė, kad mokykloje veikia skautai, gal susiorganizuos ir ateitininkai. Vaikai labai atsargiai stoja į organizacijas.

Direktorius parodė išstatytus mokinių keramikos, tapybos, nėrimo, mezgimo ir kitus darbus. Kai kurie darbai ypatingai gražūs. Daug talentingų vaikų. Viskas sukurta laisvalaikiu. Direktorius norėtų įvesti siuvimo pamokas, bet neturi nei vienos siuvimo mašinos. Jis taip pat pastebėjo, kad iš spalvų, pasirinktų vienam ar kitam darbui, galima spėti iš kurio krašto vaikas atvykęs.

Ne visi vaikai žydraakiai ar

„Draugas“
1996 01 05

Taigos užgrūdinta lietuvaite vaikšto Hamburgo gatvėmis

Tatjana Suškina (kairėje) su seserimi Natalija

Autoriaus nuotr.

Algirdas Meilus

- Skanių iškepė bandelių, paruošė kitokių valgių Tatjana, atvykusi paviešėti į Molėtus iš Vokietijos.

- Ne aš viena kepiu, bet ir mama, ir Natalija, - žvilgteli mergina į šalia nerimstancią sesutę.

Nežinau, pagal kokį receptą moterys kepė pyragus. Gal jį Tatjana parsivežė iš Vokietijos, gal jos mama, Janina Suškina, prisiminė sibirietiškas kulinarijos paslaptis? O gal tai senelės Stefanijos Kviklienės, kuri po priverstinės tremties Tolimuosiuose Rytuose dabar sunkiai bėpakykla iš lovos, išmonė...

- Mano geriausias mokytojas yra pats gyvenimas, - giliai atsiduso mergina.

Tatjana - Sibiro vaikas. Ji šito neneigia ir pati, nes nuo likimo niekur nepabėgsi. Ji įsitikinusi, kad gyvenimo audras reikia nugaleti pačiai.

Tatjanai dar tik aštuoniolika, bet gyvenimas prabėgo ne vien tik po mamos sparnelių. Likimas jau ne kartą ją grūdino. Gimė ji Sibire, nuošaliame, tarp miškų įsirėžusiame Šilos kaime, į kurį beveik prieš 50 metų iš Alantos seniūnijos Bajorų kaimo buvo išstremti jos seneliai Stefanija ir Stasys Kvikliai. Sesučių Tatjanos ir Natalijos mama Janina tuomet buvo dar visai maža mergytė, ji netgi gerai kalbėti nemokejo. Patekusi į rusų kaimą, buvo priversta surusėti. Be to, užaugusi ištekėjo už ruso. Šeima tapo rusiška.

- Lietuviškus žodžius aš girdėdavau iš senelio, kai buvau visai mažytė, - prisimena Tatjana. - Jis pasisodindavo mane ant kelių ir skaitydavo lietuviškas pasakas apie našlaitę Elenytę ir jos broliuką, piktąją raganą. Bet senelis greitai mirė ir lietuvių kalbos pirmosios mano gyvenime pamokos baigėsi. Namie tėtis kalbėjo rusiškai ir mes tapome rusais.

Netrukus Tatjanos tėvas žuvo. Atėjo patėvis. Bet ir tas rusas. Mokykla - rusiška. Tačiau mažo vaiko širdyje neužgeso senelio įskiepyta Lietuvos meilė ir ilgesys.

- Vaziuodama į Lietuvą, nejučiau jokio gailėsčio, palikdama gimtąjį Sibiro kaimą, nors lietuviškai nemokejau nė žodžio. O buvau jau baigusi aštuonias klases. Kažkokia vidinė jėga traukė mane čia, - sako mergina.

Tatjana mokėsi labai gerai. Ji ga-

lėjo tęsti mokslą Lietuvoje bet kurioje bendrojo lavinimo ar specialioje vidurinėje mokykloje, kur kursas dėstomas rusų kalba. Tačiau nusprendė tapti tikra lietuvaite. Kai nuėjo į migracijos tarnybą ir, nemokėdama lietuviškai, paprašė, jog tautybę rašytų "lietuve", darbuotojos išpūtė akis.

- Ką tu, mergyte! Nemoki lietuviškai šnekėti, o nori būti lietuve, - sakė jos.

- Lietuviškai aš išmoksiu, - nenusileido Tatjana. - Kuo aš kalta, kad ten neturėjau su kuo kalbėti lietuviškai, kad mano senelius ir mamą, dar visai mažą mergytę, ištrėmė į Sibirą, kad tokia mano dalia?

Tatjana nusprendė mokytis lietuvių namuose Vilniuje ir tik lietuviškoje klasėje. Pradžia buvo nepaprastai sunki. Teko pradėti nuo abėcėlės.

- Oi, kiek aš vargau su tomis ilgosiomis ir trumposiomis balsėmis, nesupratau, kur kabinti nosines! Metus net pajudodusi vargau. Bet užsispyrimas ir darbas viską nugali. Be to, man vieni niekai buvo tikslicji mokslai. Jie man gerai sekėsi Sibire. Ir čia matematikos, fizikos ir kitų dalykų mano žinias vertino tik labai gerai, - džiaugėsi Tatjana, prisimindama pirmuosius mokslo metus lietuviškoje mokykloje.

Be to, Tatjana Lietuvių namuose susipažino su įvairių pasaulio kraštų jaunimu. Kartu mokėsi jaunuoliai, atvykę iš Kanados, JAV, Lenkijos, Vokietijos, Izraelio, Rusijos, Ukrainos ir kitur. Tatjana džiaugėsi, turėdama Tėvynę, tik šiek tiek buvo liūdna, kad šalia nėra mamos.

Tačiau gyvenimas, kad ir koks jis būtų sunkus ar lengvas - bėga greitai. 1995 m. pavasarį Tatjana gavo brandos atestatą, kuriame beveik visų dalykų mokinėjimas įvertintas labai gerai. Tik lietuvių kalba ir dar vienas kitas dalykas - gerai.

Kokio nors bankininko, verslininko ar valdininko dukra, gavusi tokį atestatą, būtų nuėjusi tiesiai į Vilniaus universitetą, Kauno Vytauto Didžiojo universitetą, Medicinos akademiją ar kitą kokią nors aukštąją mokyklą. Tačiau Tatjana ne komercianto ar kito kokio piniguočio dukterė, o našlaitė, kurios motina, neturėdama jokios specialybės, dirba už mažą atlyginimą Molėtų centreje ligoninėje ir turi išlaikyti pirmos grupės inva-

lidę motiną ir antrąją dvylikametę dukrelę.

- Mama, dėl manęs nesisielok, aš dirbsiu, o po to studijuosiu, - sakė Tatjana.

Dirbti ji pasirinko nedidelį Reinbeho miestelį netoli Hamburgo ir praejusią vasarą išvyko į Vokietiją. Pateko į turtingą, gausią ir dorą šeimą. Tatjana šeiminkų neapvyklė. Jos nuotrauką, lydimą gražių žodžių, jau išspausdino Reinbeho vietinis laikraštis. Šeiminkai sudarė sąlygas ne tik dirbti, bet ir mokytis, lavintis. Jie leidžia ją mokytis į 6 mėnesių vokiečių kalbos kursus. Žada dar šiuos kursus pratęsti. O per šv. Kalėdas nupirko bilietą ir išleido aplankyti namiškių. Su Tatjana aš ir kalbėjaisi Molėtuose.

Kokioje šeimoje gyvenate dabar Vokietijoje?

Didelėje. Joje net 6 vaikai.

Ar šeiminkai turtingi?

Manau, kad labai. Jie turi šokolado fabriką. Abu yra ekonomistai, baigę aukštuosius mokslus. Jiems apie 40 metų. Turi didžiulį gyvenamąjį namą, kuriame ir man skirtas kambarys ir nedidelė virtuvėlė, dušas. Bet aš naudojuosi ir visomis kitomis patalpomis. Šeiminkas tvarko gamybos reikalus, o jo žmona daugiau rūpinasi namų ūkiu. Abu važinėja mašinomis. O kiek jų turi, aš net nežinau.

Ką tu dirbi šeimoje?

Šeimoje, kaip minėjau, šeši vaikai. Vyriausiajam - 12 metų, o jausniausiajam - 1,5 metų. Keturi iš jų lanko mokyklą, vienas - vaikų darželį. Man tenka prižiūrėti tą mažąją mergaitę. Iš ryto turiu laisvo laiko, nes namuose tuomet būna šeiminkai. Mano darbas - po pietų.

Mokyklinio amžiaus vaikams jie samdo auklėtoją, kuri padeda ruošti pamokas, palydi į užklasinės veiklos būrelius. Trys vyresnieji lanko baletą studiją. Vaikai mėgsta jodineti arkliais. Kartais poilsio dienomis, kai tėvai išvyksta į pobūvius, tenka man pabūti su visais vaikais. Nelengva, bet mes visi sutariame.

O maisto ruošti netenka?

Vokietijoje moterims daug lengviau gyventi. Ten jos nesuka galvų dėl pietų. Visą galimą nusipirkti parduotuvėse ir parnešti į puodus ir išvirti ar iškepti.

Kokia kalba bendraujate?

Vokiečių. Aš jos mokiausi vidurinėje mokykloje, lankiau kursus. Buityje neblogai susišneku. Laisvalaikiu mėgstu skaityti knygas, ypač romanus, bet be žodyno dar neišsiverčiu. Daugelis vokiečių neblogai kalba angliškai. Labai dažnai mane kviečiasi į pagalbą kaip vertėją, kai reikia susikalbėti rusiškai.

Kiek jums moka už darbą?

Uždirbu ne mažiau negu Lietuvoje gydytojas ar mokytojas.

O kokie ateities planai?

Studijos. Turbūt Vilniaus universitete. Pamėgau vokiečių kalbą ir rengiuosi ją studijuoti. Šis mano darbas Vokietijoje - gera praktinė pamoka ir materialinis pagrindas studijoms, nes nenoriu būti dar vienu rūpesčiu daug išskentėjusiai motinai. Sibiras mane užgrūdino, išmokė savarankiškai žengti per gyvenimą.

Auklėtinių likimais

Buvusi mūsų mokyklos abiturientė Jolita Miezelytė išvyko į Vokietiją, dirbo šeimoje guvernante, lankė vokiečių kalbos kursus. Vokietijoje susirado draugą, ištekėjo, augina dukrytę.

"Lietuvių namai": vaikų kelias į kūrybą

Dailės mokytoja Živilė Šimelevičienė (kairėje) ir darbų mokytoja Edita Juozėnienė su sesutėmis Bogdana ir Irena Lastovjak, kurios į "Lietuvių namus" atvyko iš Ukrainos.

Nijolė Blaževičiūtė

Kai 1990 metais spalio 1 dieną Vilniuje pirmuosius mokslo metus pradėjo "Lietuvių namų" vidurinė mokykla, šviesios viltys pynėsi su nerimu: kaip seksis mokyti daugiausia iš Rusijos atvykusius tremtinių, politinių kalinių ir kitų iš gimtinės išvykusių lietuvių vaikus, vaikaičius? Išlydėta jau penktoji abiturientų laida, ir mokyklos vadovai, ir visas pedagogų kolektyvas gali pasidžiaugti, kad moksleiviams pavyko sukaupti vertingų žinių. Visi abiturientai žada likti Lietuvoje ir toliau mokytis, įsigyti specialybę.

"Lietuvių namų" auklėtinams mokslo metai prabėgo nepastebimai greitai, nes vai-

kams patinka įvairūs užsiėmimai būreliuose, sporto, šokių kolektyvuose. Kiekvienas ragi-

Gimtas kraštas Nr.13 '96

Dailės mokytoja Živilė

namas, skatinamas lavinti savo sugebėjimus. Tai, kad "Lietuvių namų" auklėtiniai tikrai gabūs, patvirtina ir jų liaudies šokių kolektyvo pasirodymai Pasaulio lietuvių dainų šventėje, mokyklų dramos teatrų festivalyje, skaitovų konkursuose. O kokios smagios čia būna Kalėdos, Velykos, Užgavėnės! Linksma, kai apsilanko bendramamžiai iš Vokietijos, Hiutenfeldo Vasario

Parodą atidaro "Lietuvių namų" direktorius Alfonsas Rudys.

16-osios lietuvių gimnazijos, Amerikos, Švedijos, kitų šalių lietuvių. Lig šiol prisimenama poeto B. Brazdžionio, profesoriaus V. Bieliausko, E. ir J. Sinkių viešnagė. "Lietuvių namuose" nuolat gausu dailių dovanėlių - rankdarbių, suvenyrų. Kad jų būtų dar daugiau, rūpinasi dailės mokytoja Živilė Šimelevičienė ir darbų mokytoja Edita Juozėnienė. "Lietuvių namų" auklėtinių ir jų mokytojų paroda ekspozuojama Lietuvos pedagogų kvalifikacijos institute.

Luncova, Volodinas, Diu, Tyščenko - devynmečių, dešimtmečių, penkiolikamečių dailininkų, mezgėjų, medžio drožėjų pavardės rodo, kad ne vienas jų gimė ir augo mišrioje šeimoje. Tačiau medinių verpsčių ornamentai, grakštūs molinukai, piešinių spalvos, mezginių raštai sakyte sako: šių darbėlių autoriai - tikri lietuviai!

- Stengiamės, kad vaikai atrastų kelią prie liaudies kūrybos versmių ir patys vis drąsiau mėgintų kurti, - kalbėjo mokytoja Živilė Šimelevičienė, supažindindama su "Lietuvių namų" auklėtinių rankdarbiais.

Pirmuosius lankytojus eksponatai sudomino.

Lietuvos pedagogų kvalifikacijos instituto Pedagoginės patirties kabineto vedėjas Stasys Urbonas ir "Lietuvių namų" direktoriaus pavaduotojas Aloyzas Bakšys dalijasi pirmaisiais spūdziais.

"Linkiu dar daug tokių parodų", - Živilė Šimelevičienė (kairėje) sveikina kolegę.

Žilvino Jasio nuotraukos

Mokyklos parodų kambaryje

Mokytoja Ž. Šimelevičienė ne tik moko vaikus dailės, rengia parodas, idomius susitikimus su dailininkais, bet ir pati kuria.

Kartu su buitės darbų mokytoja E. Juozėniene birželio - rugpjūčio mėnesiais suruošė savo darbų parodą Lietuvos pedagogų kvalifikacijos institute.

Mokytoja Živilė yra apdovanota Švietimo ir mokslo ministerijos Padėkos raštu.

Dailininkas J. Varnas su mokiniais

Slinkma visiems

Karikatūrų parodos atidarymo akimirka

Koncertuoja dailės akademijos choras.

Tik prieš penkerius metus Vilniuje įkurta vidurinė mokykla-internatas "Lietuvių namai", kurioje mokosi svečiose šalyse gimę emigrantų ir buvusių tremtinių vaikai.

Iki š.m. rugpjūčio pabaigos LPKI pedagoginės patirties kabineta puoš "Lietuvių namų" mokyklos dailės mokytojos Ž.Šimelevičienės ir darbų mokytojos E.Juožėnienės, taip pat jų auklėtinių darbų paroda "Mokytojas kūrėjas". Daugiau kaip 200 mezginių, siuvinių, karpinių, piešinių, suvenyrų iš medžio, molio, šiaudų "alsuoja" lietuviška dvasia, kurią prikėlė ne tik tėvų gimtinės oras, bet ir pedagogių - kūrėjų ir ugdytojų - talentas.

Virginija GENIENĖ

Ernesto Slivinsko nuotraukoje - mokytojos Ž.Šimelevičienė (kairėje) ir E.Juožėnienė parodoje kartu su LPKI pedagoginės patirties kabineto vedėju S.Urbonu.

Žinių ir kūrybos kraitis

Vilniuje, Lietuvos pedagogų kvalifikacijos institute, neseniai atidaryta "Lietuvių namų" auklėtinių kūrybos paroda primena, kad ši prieš šešerius metus sostinėje įkurta vidurinė mokykla siekia suteikti savo mokiniams, atvykusiems čia iš Rusijos, Uzbekistano, kitų šalių, ne tik mokslo žinių.

Kas moko taip kruopščiai mezgti, nerti vašeliu, piešti, karpyti, lipdyti molinukus?

- Turime labai darbščias mokytojas, - pasidžiaugė "Lietuvių namų" direktorius Adolfas Rudys. - Živilė Šimelevičienė ir Edita Juožėnienė ne tik per dailės, darbų pamokas moko kurti grožį, aiškina, pataria, bet ir skatina kaupti eksponatus parodėlėms.

"Lietuvių namuose" nuolat keičiama moksleivių kūrybos ekspozicija. O tai, ką įdomiausio sukūrė šios abi mokytojos ir jų mokiniai, Lietuvos pedagogų

kvalifikacijos instituto Pedagoginės patirties kabineto vedėjas Stasys Urbonas pakvietė sukaupti parodai. Ją rengti padėjusi dailininkė, Dailės akademijos dėstytoja Genovaitė Jacėnaitė turėjo iš ko pasirinkti. O vaikams buvo smagu, kad taip gražiai įvertinti jų sugebėjimai. Juk jų kūrinėlius matys ir institute apsilankantys kitų mokyklų mokytojai - pastabūs, reiklūs vertintojai.

Pedagogai siekia, kad daug vertingų žinių mokiniai sukauptų ne tik pamokose. Tai ypač svarbu vaikams, kurie tik atvykę į Lietuvą, senelių, tėvų gimtinę, galėjo susipažinti su liaudies menu, tautinėmis tradicijomis, sužinojo, kas

Živilė Šimelevičienė (kairėje) ir Edita Juožėnienė su auklėtiniais

Nijolės Karaškaitės nuotr.

yra tikrosios Velykų, Kalėdų šventės, išmoko šokti lietuvių liaudies šokius, dainuoti lietuvių

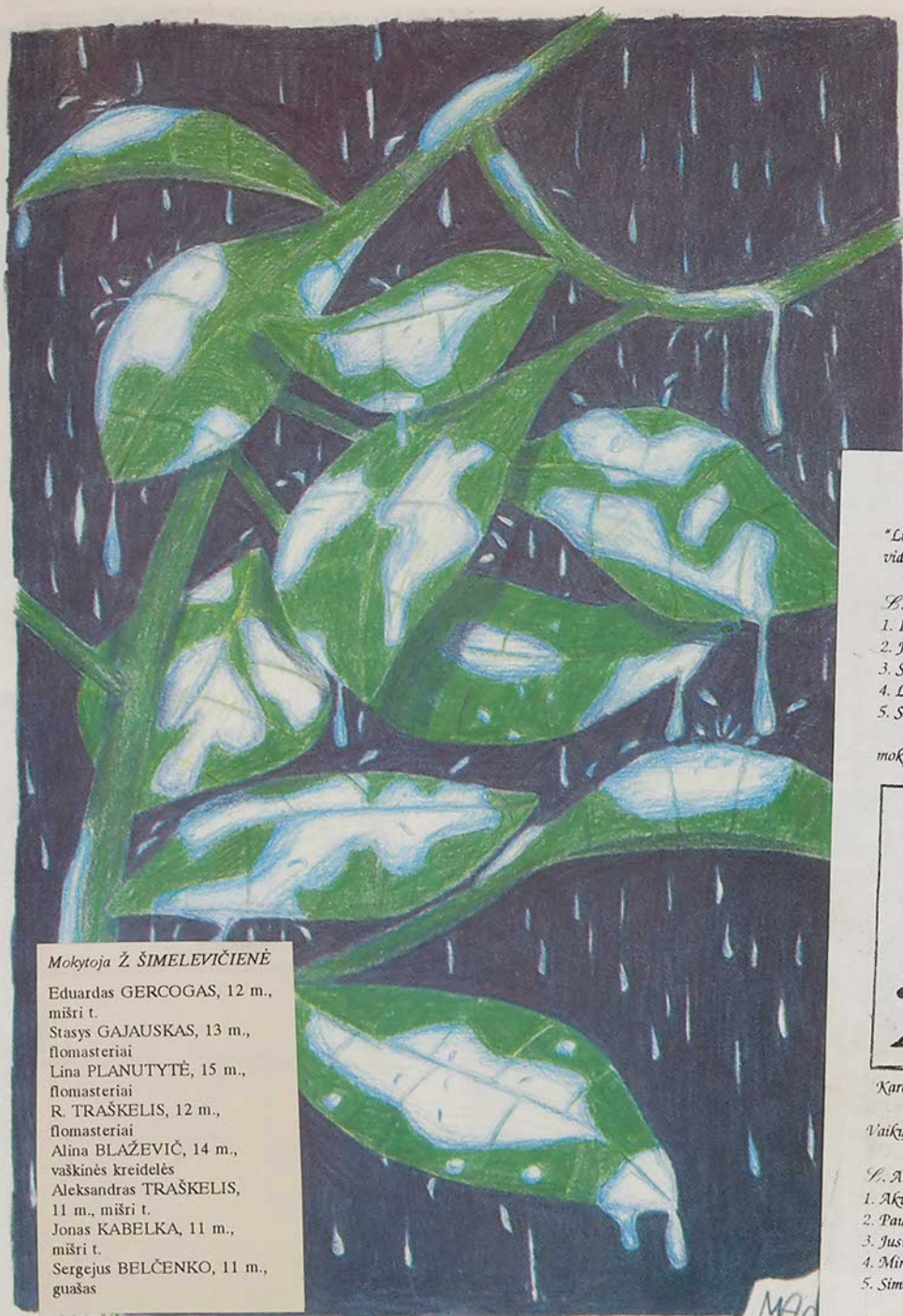
liaudies dainas. Ne vienas čia atvažiuo visai nemokėdamas lietuvių kalbos ar tik nedrąsiai tardamas kelis pirmuosius žodžius, o dabar - tikri lietuviai. Šiais mokslo metais jų čia buvo šimtas šešiasdešimt trys. Nedaug? Daug, palyginus su pačia pradžia, kai 1990 metų rudenį jų susirinko tik šešiasdešimt trys. Jau yra ne tik pirmos penkios savų abiturientų laidos, pirmosios tradicijos, iš kurių ypač jaudinan- ti - atsisveikinimas su mokykla, kai iškilmingoje tyloje bučiuoja-

ma bažnyčioje pašventinta "Lietuvių namų" vėliava. Išblaškytiems po svečias šalis dažnai mišrių šeimų vaikams labai reikalingos tokios rimties ir susikauptimo akimirkos, kai neragintas suvoki: mokykla tarsi saulė šviečia nelengvame kelyje į Lietuvą. Todėl ir savitus, labai kruopščiai sukurtus "Lietuvių namų" auklėtinių darbus vertini kaip dar vieną sugrįžimo į Lietuvą kelio etapą. Svarbiausia, kad tas kelias jau prasidėjo. Gimtinė laukė ir lauks visų savo vaikų, kad jiems galėtų sugrąžinti tai, kas buvo atimta iš senelių, tėvų.

...Išspūdingame "Lietuvių namų" metraštyje, kur bus paminėta ši paroda, radau įrašą, kad mokyklos atstovai Kaune dalyvavo jaunimo susitikime su popiežiumi Jonu Paulium II. Ar galėjo jų nebūti ten, kur rinkosi lietuviai.

LAIMA BANYTĖ

Apžvalga

Mokytoja Ž. ŠIMELEVIČIENĖ

Eduardas GERCOGAS, 12 m.,
mišri t.
Stasys GAJAUSKAS, 13 m.,
plomasteriai
Lina PLANUTYTĖ, 15 m.,
plomasteriai
R. TRAŠKELIS, 12 m.,
plomasteriai
Alina BLAŽEVIČ, 14 m.,
vaškinės kreidelės
Aleksandras TRAŠKELIS,
11 m., mišri t.
Jonas KABELKA, 11 m.,
mišri t.
Sergejus BELČENKO, 11 m.,
guašas

TREČIASIS TARPTAUTINIS VAIKŲ PIEŠINIŲ IR PLAKATŲ KONKUR
"GAMTOS PASAKA" - "TYRAS VANDUO"
KATALOGAS

Mūsų mokyklos moksleiviai
mielai dalyvauja įvairiuose
respublikiniuose piešinių
konkursuose.

L. -konkurso laureatai

"Lietuvių namai"
vidurinė mokykla

L. Karolina Šimelevičiūtė, 15 m.

1. Ieva Gubanova, 17 m.
2. Jurga Freitokaitė, 16 m.
3. Stasys Stavickis, 14 m.
4. Lina Planutytė, 15 m.
5. Svetlana Stavickaja, 13 m.

mokytoja Živilija Šimelevičienė

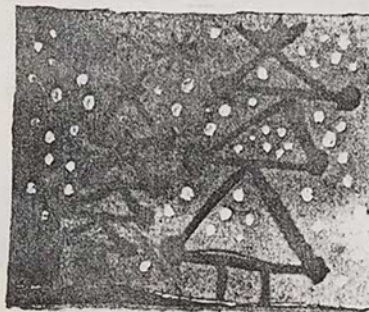
Karolina Šimelevičiūtė

Vaikų ir jaunimo klubas "Liepsnelė"

L. Aušra Šaltenytė, 12 m.

1. Akevilė Banelytė, 12 m.
2. Paulius Mamaitis, 9 m.
3. Justė Pumputytė, 9 m.
4. Mindaugas Vanagas, 9 m.
5. Simona Vinskutė, 12 m.

vadovė Rasa Antanaitytė

Julius Barstėnas

Naujamiesčio moksleivių namai
Dailės studija

L. Milda Januševičiūtė, 5 m.

- L. Greta Makaraitytė, 13 m.
L. Dovilė Mikalauskaitė, 12 m.
L. Andra Ragauskaitė, 16 m.
1. Irena Balevičiūtė, 10 m.
  2. Eglė Balčiūnaitė, 12 m.
  3. Justinas Besusparis, 8m.
  4. Indrė Bieksaitė, 8 m.
  5. Milda Jaruševičiūtė, 5 m.
  6. Agnė Capaitė, 8 m.
  7. Justas Dubauskas, 11 m.
  8. Dovilė Mikalauskaitė, 12 m.
  9. Indrė Mikulėnaitė, 13 m.
  10. Edita Motus, 10 m.
  11. Lina Kirjazovaitė, 9 m.
  12. Kazytė Petkevičiūtė, 12 m.
  13. Raminta Pilpavičiūtė, 11 m.
  14. Jolita Tamoliūnaitė, 17 m.
  15. Irena Stasevičiūtė, 15 m.
  16. Robertas Vaitiekūnas, 17 m.

Studijos vadovė-Ona Židonytė

L. Antanas Dubra, 8 m.

1. Laima Griciūtė, 8 m.
2. Aleksandra Kutyrionė, 9 m.
3. Marija Tolstova, 10 m.

vadovė-Laima Bialopetravičiūtė

L. Svetlana Šakulova, 13 m.

- L. Julius Barstėnas, 7 m..
1. Dima Dolotov, 13 m.
  2. Pavel Aleksa, 13 m.
  3. Jurgita Vilkevičiūtė, 13 m.
  4. Tadas Sventuslauskas, 9 m.
  5. Oľia Nikitina, 10 m.
  6. Nataša Kosriceva, 10 m.
  7. Katia Ignatjeva, 10 m.

vadovė-Gražina - Aleksandra Škikinaitė

Greta Makaraitytė

Andra Ragauskaitė

Kalba V. Žiemelis

N. Ozelytė papasakojo apie
Kovo 11-osios „Šėbūklą“

Pedagogai ir mokyklos svečiai

Valstybės švenčių renginiai

Vasario 16-ąją su mokiniais susitiko Seimo narys
V. Žiemelis. Koncertavo tautinių šokių kolektyvas „Voruta“.

Kovo 11-osios renginyje dalyvavo LR atkūrimo Akto
signatarė N. Ozelytė. Šventinį koncertą surengė „Lietuvių
namų“ auklėtiniai.

Maltos ordino atstovė D. Rucys su moksleiviais

Koncertuoja mūsų moksleiviai

Abiturientui A. Bulaševui šis koncertas paskutinis.

Sveiki atvykę į šventę!

Koncerto dalyviai - pradinukai

Dainuoja vyresniųjų klasių moksleivės

DONELAIČIO ŽEMĖ

1996 m. gegužė, Nr.5(36)

KARALIAUČIAUS KRAŠTO MYLĖTOJŲ LAIKRAŠTIS

LEIDŽIA K.DONELAIČIO
DRAUGIA

Lietuvoje maži ir suaugę kasmet gegužės pirmąjį sekmadienį-

Motinos dieną pagerbia savo mamas ir močiutes Mūsų Brangiosios, būkite sveikos ir laimingos!

Karaliaučiaus krašto vaikai ir jaunuoliai, "Lietuvių namų" mokyklos Vilniuje auklėtiniai, negalėdami
Motinos dieną parvažiuoti namo, savo brangiąsias mamytes sveikina trumpais laiškėliais

Mieloji Mamyte!

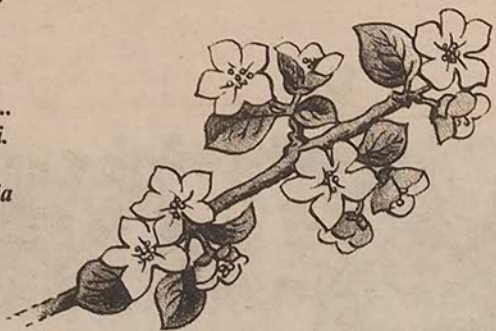
Linkiu Tau laimės ir sveikatos.
Būk sveika ir linksma, niekad nebūk liūdna. Mamyte, aš Tave labai myliu.

Jurgita

Mamai

Dėkojame Tau mes už vardą,
Už tas nemiegotas naktis,
Už tai, kad mes esam pasauly,
Už tai, kad Tu mus augini.
O mama, mieloji mamyte,
Tu mums kaip saulutė šviesi.
Kaip rožė pražydus prie lango...
Tu, mamyte, esi mums brangi.

Viktorija

Gerbiama Mamyte,
sveikinu Tave Motinos
dienos proga ir linkiu daug
laimės, geros sveikatos ir
ilgų gyvenimo metų. Dėkoju
Tau, kad mane užauginai ir
apsupai šiluma ir gerumu.

Su pagarba duktė
Algima

Brangioji Mamyte!

Aš noriu palinkėti Tau
to, ko gali palinkėti artimiausias
žmogus - Tavo duktė.
Aš dėkoju Tau už tai, kad
davei man gyvybę, už visas
naktis, kurias praleidau su
manim. Jeigu aš galėčiau,
padovanočiau Tau visą
pasaulį, bet, deja, tai neįmanoma.
Turbūt meilė dukters
brangesnė už viską, kas yra
pasaulyje. Visam gyvenimui
dovanoju Tau savo meilę!

Tikiu, kad šį laikraštį perskaitys
mano šeima, todėl sveikinu savo
mylimąją Mamytę Motinos
dienos proga. Linkiu
jai sveikatos, meilės,
pavasario saulės

Mama!

Linkiu Tau daug daug sveikatos,
laimės ir ilgo gyvenimo.

Vladas

Brangi, mylima Mamyte!

Tavo vardą aš noriu kartoti
be galo. Noriu pasakyti daug
gerų ir malonių žodžių, kurių
Tu lauki. Tavo gyvenime buvo
nemažai nemalonumų ir išgyvenimų.
Bet šią dieną norėčiau
palinkėti geriausios sėkmės
-tegu pasimiršta visi
skausmai ir liūdesys. Šypsokis,
Mamyte, ir grįš gera nuotaika.

Vilniuje

plevėsavo aštuonių

Šiaurės šalių - Norvegijos, Švedijos,
Danijos, Suomijos, Islandijos, Grenlandijos,
Farerų ir Alandų salų - bei trijų
Baltijos valstybių - Estijos, Latvijos ir
Lietuvos - vėliavos.

Apie tai 2 p.

Derybos dėl sienos su Kaliningrado sritimi pasibaigė be rezultatų

Vilnius (BNS). Lietuvos ir Rusijos eilinis sienų derybų raundas baigėsi be konkretesnių rezultatų, rusams primygtinai siūlant grįžti prie sovietinių administracinių ribų. Pasibaigusiose derybose Karaliaučiuje buvo mėginama susitarti dėl sienos nustatymo principų, tačiau abiejų šalių pozicijų šiuo klausimu nepavyko suartinti. Pasak Lietuvos derybininkų, Rusijos atstovai tebesiūlo pripažinti galiojančią sovietmečio administracinę liniją tarp Lietuvos ir Rusijos SSR. Ši linija ėjo Vištyčio ežero Lietuvos pusės krantu, ir, ją pripažinus, Lietuva netektų teisių į dabar Lietuvos žuvininkystės ūkių eksploatuojamus ežero vandenį ir jo išteklius.

Lietuva siūlo sieną brėžti taip, kad ežero tektų abiem šalims, ir tokią poziciją Rusija buvo priėmusi derybų pradžioje prieš porą metų. Tačiau vėliau, rusų derybininkams vadovaujant ambasadoriui Jurijui Šolmovui, Rusijos pozicija pasikeitė.

Panašūs nesutarimai abiejų šalių pozicijas skiria ir dėl sienos Nemunu. Skirtingai įsivaizduojant jo farvaterį, nesutariama, kokią upės dalis turi priklausyti vienai ar kitai šaliai. Šalys toliau nesutaria dėl sienos Kuršių mariose ir Baltijos jūroje.

Ar Lietuvos Prezidentas vyks į Karaliaučius ?

Šiomet sukanka 50 metų, kai buvusioje Rytų Prūsijoje, vokiečių ilgai vadintoje Kleinlittaw - Mažąja Lietuva, įkurta Rusijos Federacijos Kaliningrado sri-

Motinos
diena

Spporto šventė

Gegužės 15 d. mokykloje surengta Spporto šventė. Dalyvavo V-XII klasių mokiniai.

Nugalėtojai:

- Šuolis į tolį
- Kamoliuko metimas

J. Papakulytė VII kl.
S. Akelaitytė IX kl.
J. Kucevičiūtė XI kl.

T. Taločko X kl.
V. Vendzelytė VIII kl.
A. Bulaševas XII kl.
R. Šcerbininas VIII kl.

- 800 m. bėgimas
- 60 m. bėgimas

J. Kucevičiūtė XI kl.
V. Vendzelytė VIII kl.
S. Belcenko V kl.

O. Vainutytė IX kl.
E. Krivickis XI kl.

- 1500 m. bėgimas

A. Bulaševas XII kl.
St. Stavickis VIII kl.

Prieš krepšinio varžybas

Kas greičiau

Įdomūs renginiai

- Baigiantis mokslo metams, dvyliktosios klasės mokiniai, lydimi istorijos mokytojo K. Vidžiūno ir direktoriaus pavaduotojo A. Bakšio, lankėsi LR Seime.
- Mokyklos direktorius A. Rudys suorganizavo mokinių ekskursiją į Siaulius ir Kryžių kalną.
- Mokiniamis patiko išvykos į Lietuvos pajūrį (Klaipėdą, Nidą, Palangą, Kretingą), Trakus, į Vilniaus spaustuve.

Daug širdies, išradingumo, kantrybės įdeda organizuodama įvairius renginius direktoriaus pavaduotoja A. Visockytė

● Mokyklos saviveiklininkai koncertavo Medininkų pasienio kariams, dalyvavo „Dainų dainelės - 96“ konkurse.

● Koncertą mūsų auklėtiniams surengė B. Jonušo muzikos mokyklos mokiniai.

● Ilgai mokinių atmintyje išliks Klūčių vakarienė, Simtadienio šventė, susitikimai su išimtais Lietuvos menininkais: aktoriumi Č. Stoniu, Klotimo teatro režisieriumi P. Mataičiu.

● Šiais mokslo metais pirmą kartą mokyklos scenoje pasirodė mūsų dramos būrelio artistai (vadovas P. Narijauskas). Vaidinimus paruošė 5, 4, 6, 10 klasių mokiniai.

Koncertuoja Lastovjak šeima

● Mokytojos J. Malinauskienė ir Ž. Šimelevičienė organizavo užsienio kalbų vakarą ir olimpiadą.

● Kūrybingai vasaros atostogas praleido 14 moksleivių stovykloje „Lietuvos atgaja-96“ (už kelialapius sumokėjo Tautos fondas).

Užgavėnių akimirkos

Kalėdų giesmės

Su kaukėmis
mūsų
mažiausieji -
pradinukai

Paskutinė pamoka 12^a klasėje

12° klasės mokiniai po paskutinio skambučio

*Paskutinė pamoka pasibaigė.
Išeinam...*

Paskutinis skambutis abiturientams

Abiturientus veda pirmoėliai

Atsisveikinimo žodį taria Lietuvos kalbos mokytoja N. Dvyniauskiene

Liudna ir gaudu...

Abiturientai, kiti šventės dalyviai

Simbolinis raktas įteikiamas vienuoliktokams

Padėka už suteiktas žinias

Abiturientus sveikina septintokai

Gėlės mokytojams

Mokytoja A. Petkevičienė ir jos auklėtiniai su dovanėlėmis abiturientams

V abiturientų laida:

1. Antanas Skarbanas
2. Liudmila Čurkan
3. Jurgita Treitokaitė
4. Ieva Gubanova
5. Antanas Jakucevičius
6. Giedrė Kalinauskaitė
7. Romas Klemaitis
8. Waldemar Maksimowicz
9. Algima Ruimonytė
10. Aleksandras Ragozskis
11. Andrius Daveljovas
12. Jurgita Vaitkevičiūtė
13. Liudmila Schurdijeva
14. Julija Buranauškaitė
15. Marius Bubulis
16. Liutauras Dii
17. Ilona Koltun
18. Artiomus Napadiuk
19. Stasys Planutis
20. Aleksandr Poluchovič
21. Stanislavas Zablockis
22. Branka Vušković
23. Sergej Masulis

